

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Sežurgova ul. 8. — Tel. 3492, 3493. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 3456.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 3440 Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja. — Oglasi po tarifu.

Delovna taborišča brezposelne mladine

Najtežji problem brezposelnosti so v vseh državah oni tisoči doraščajoče mladine, ki vstopajo v življenje po izvršenih šolskih študijah in po končanem obrtnem pouku. Ti tisoči so vrženi v življenje, ki jim ne nudi niti najmanjše možnosti stalnega zasluka, in so v veliki nevarnosti, da se v brezposelnosti moralno pokvarijo, odvadajo vsakega dela, zaidejo na kriva pota in, kar je še najhujše, ta iz življenja izkoreninjena mladina tvori najbolj material za širjenje prevratnih misli. Evropske države, ki najbolj trpe na tem pojavu, se trudijo na vse mogoče načine, kako bi si pomagale in odstranile pretečo zlo. Doslej je najbolj razširjen način, da se združuje nezaposlena mladina v delavske kolone in se zaposluje pri raznih javnih delih.

Delavske kolone in taborišča za brezposelo mladino je prva uvedla Bolgarija že pod vladjo pokojnega Stambolijskega, za njo pa so prišle Nemčija, Avstrija, Švica in Zedinjene države. Brez precedenčnega primera je Stambolijski uvedel vseobčo delovno dolžnost, tako da se ni mogel poslužiti nikakih izkustev, marveč je moral biti v tem pogledu pionir. Res da je bolgarski ukrep imel pred vsem namen nekako obiti prepoved oborožitve in naj bi se mladina v delavskih taboriščih naučila discipline ter dobila tudi osnovni vojaški pouk, vendar pa so bile delavske kolone kljub temu res delavske, t. j. mladi bolgarski fantje so morali vršiti razna težka ročna dela, ne glede na svojo izobrazbo. »Trudoviki« zakon Stambolijskega je predvideval kot nalogo mladih novincev gradnjo cest in železnic, osuševanje močvirij, izboljševanje polj in travnikov, s čimer bi bila izvršena važna javna dela občine koristi brez inozemskih posojil. Od l. 1921., ko so na temelu zakona pohiteli pod zastavo delavskih čet prvi »trudoviki«, pa do konca l. 1929., je bilo v teh četah zaposlenih 154.000 mladih ljudi, ki so v tem času napravili več kot 13 milijonov delovnih dni. Finančni učinek te akcije pa je dal dobro milijardo levov, kakršno vrednost predstavljajo izvršena dela.

Vendar pa uredba o obveznem delu v Bolgariji ni izpolnila nad, ki so bile stavljenе vanjo. Gospodarsko življenje se s tem ni poživilo, marveč je delovna dolžnost v izvestni meri celo poslabšala položaj. Po določbah zakona bi morali »trudoviki« opravljati samo ona dela splošne koristi, ki bi se brez njihove cenene sile ne dala izvesti, v praksi pa so se uporabljali prav za vse vrste dela, ker jih je država poslala tudi na taka dela, ki so bila dotlej pridržana zasebnemu delavstvu. Delovne čete so prevzele ne samo vso popravno obstoječih cest in železnic, marveč so se po nalogu vlade udeleževale tudi v industriji in poljedelstvu. Zadnja leta so delovni bataljoni postali naravnost hudi in nezaheljeni konkurenti ostalemu delavstvu in zasebnim podjetniškim tvrdkam. Ko je bil ustvarjen delavski aparat, si ga je država v denarni tiskici pač posluževala povsod, kjer se je le dalo.

Zelo poučni so tudi nemški delovni tabori tako zvane »dobrovoljne delovne službe« (Freiwilliger Arbeitsdienst). Uvedeni so bili kot ukrep zoper brezposelnost, razvili so se pa v zelo važen del hitlerjevkega strankinega aparata. Pristop v nje ima mladež do 25. leta in kakor se vsaj dosedaj kaže, se je akcija obnesla. Vlada je delavskim taborom dala še posebno vzgojno noto s tem, da je sprejem na vseučilišče vezan na potrdilo o enoletni službi v delovnih taboriščih. Dala jim je tudi popolnoma uraden značaj s tem, da je služba v delavskih četah postala s 1. januarjem t. l. obvezna za vso nemško mladino. V tem pogledu so šli Nemci za Rusi, kjer je poset visoke šole dovoljen le onim, ki se izkažejo, da so najmanj eno leto delali v tovarni ali na polju kot težaki.

Nemški »Arbeitsdienst« ima nalogo, da provaja vodne gradnje, regulacije rek in izboljševanje zemlje, vse z namenom, da ustvari ugodne pogoje za notranjo kolonizacijo, ki je trenutno ena izmed glavnih skrbi režima. Ne sme pa se prezreti, da imajo v Nemčiji delavske čete tudi izrazit vojaški značaj. Vojaška vzgoja in pouk tvorita v njih velik del dnevnega dela, tako da so čete skoro popolnoma militarizirane. Na ta način se Nemčija pretvarja v velikansko vojno taborišče. Ob koncu l. 1933. so štele delovne čete 300.000 članov, z uvedbo obvezne delovne službe pa bo to število nedvomno poraslo na milijon mladih vojakov dela. Ta močna armada delavcev je tako organizirana, da se v primeru potrebe čez noč lahko pretvori v dobro disciplinirano udarno vojsko.

V Avstriji je prvotno delovna služba uvedena od l. 1932. Zakoni, ki urejajo to službo, so nemškimi zelo slični. Tu in tam je v zakonu izraženo načelo, da delavske čete ne smejo odjedati dela rednim profesionistom, toda področje delavskih čet se samo po sebi razširja. V Nemčiji in v Avstriji vrši de-

POGLOBITEV ODOŠAJEV JUGOSLAVIJE IN TURČIJE

V duhu balkanskega pakta bosta obe državi v bodoče še tesneje sodelovali za konsolidacijo in okrepitev Balkana

Carigrad, 21. aprila. AA. Današnji carigradski listi prinašajo poročila o odhodu jugoslovenskega zunanjega ministra Jevtića iz Ankare in posebno podčrtujejo prisrčno slovesa, saj se od jugoslovenskega zunanjega ministra niso poslovili samo uradni zastopniki turške republike, temveč tudi velika množica prebivalstva, ki je zelo prisrčno vzključala Jevtića. Razen turškega zunanjega ministra Tevfika Ruždi beja so se od g. Jevtića poslovile tudi mnoge ugledne osebnosti, med njimi zlasti Ismail Haki bej, poveljnik republikanske garde, predsednik velike narodne skupščine Kjazim paša, predsednik turške vlade Izmet paša, gradbeni minister Ali bej, generalni tajnik zunanjega ministristva Ri'at bej, turška poslanka na Dunaju in v Sofiji, poslanki Perzije, Afganistana, Rumunije in Grčije v Ankari in vsi višji uradniki zunanjega ministristva. Generalni tajnik Hasan Riza bej in prvi adjutant predsednika republike Sudim bej sta želela g. Jevtiću v imenu Kemal paše srečno pot. Ga. Jevtićeva je dobila več šopkov cvetlic.

Jevtić v Carigradu

Carigrad, 21. aprila. AA. Davi ob 9. je prispel jugoslovenski zunanji minister Bogoljub Jevtić na povratku v Beograd v spremstvu načelnika političnega oddelka Martinca in tajnika Kojića v Carigrad. Na postaji so mu priredili prav tako svečan sprejem kakor pri odhodu v Ankaro.

Glede na razgovore, ki jih je imel g. Jevtić v Ankari s predsednikom republike Mustafa Kemal pašo in Tevfikom Ruždi bejem,

naglašajo turški listi tudi pri tej priložnosti njihovo važnost in poudarjajo zlasti, da obstajalo med Beogradom in Ankaro prisrčni odnosi, ki jim je položil temelj sestankom med Nj. Vel. kraljem Aleksandrom in Mustafa Kemal pašo lani meseca oktobra v Carigradu. Z zadovoljstvom smo ugotovili, pravi »Milijet«, da so govori g. Jevtića v Ankari in njegovo pojmovanje balkanskega sporazuma identični z našim stališčem. G. Jevtić je zapustil v Ankari neopazne spomine.

»Dzumahurjet« prinaša članek o balkanskem paktu, v katerem pravi med drugim: Balkanski pakt se bo tudi dalje razvijal v smeri čim iskrenjšega sodelovanja med balkanskimi narodi in zagotovitve jamstev, ki jih že imamo za ohranitev današnjega teritorialnega statusa quo.

»Demokratia«, ki izhaja v grščini v Carigradu, piše: G. Jevtić je na zelo značilen način izrazil svoje prepričanje, da se bo balkanski sporazum razširil in da je bila prva etapa podpis dogovora štirih.

Izjava predsednika turške vlade

Ankara, 21. aprila. AA. Izmet paša, predsednik turške vlade in za Mustafa Kemal pašo, predsednikom turške republike, najmarkantnejša osebnost preporočene Turčije, je sprejel poročevalca agencije Avale in mu med drugim izjavil:

Obisk g. Jevtića v Ankari je vsa Turčija sprejela z največjim zadovoljstvom. Naš osebni stik in razgovor, ki smo ga imeli z Jevtićem o vprašanjih, ki zanimajo obe dr-

žavi, sta napravila name globok vtis, ki to zadovoljstvo še bolj poveča. Odkril sem v g. Jevtiću modrega, lojalnega in iskrenega državnika.

Sami veste, da je pakt, ki smo ga parafirali v Beogradu in podpisali v Atenah, čimtelj miru; mi vsi ostanemo privrženi temeljni ideji, ki tvori njegovo osnovo. Ne

Jevtićev uspeh v Ankari

Uradni komunikacije o političnih razgovorih zunanjega ministra Jevtića v Ankari

Ankara, 21. aprila. r. Anatolska agencija objavlja naslednji službeni komunikacije:

V teku poseta, ki ga je napravil jugoslovenski zunanji minister g. Bogoljub Jevtić v Ankari, je bil sprejet v avdičiji pri predsedniku republike, s katerim je imel dolg razgovor. Prav tako je jugoslovenski minister imel razgovore s predsednikom turške vlade Izmet pašo in zunanjim ministrom Tevfikom Ruždi bejem. V teku teh razgovorov, ki so se nanašala na vsa vprašanja, ki zanimajo obe države, zlasti pa po načinu, kakor jugoslovenska in turška vlada pojmujeta balkanski pakt, kakor tudi politiko sodelovanja, ki sloini na balkanskem paktu, v korist miru tega dela kontinenta, a na osnovi neodvisnosti vseh balkanskih držav in varnosti njihovih balkanskih meja, je bila znova ugotovljena popolna soglasnost v pogledu na vsa ta vprašanja. Do-

moremo pozabiti, da se je ta uspeh dosegel samo po zaslugi vzajemnega razumevanja med vsemi podpisniki in da je imela okrepitev prijateljstva med Jugoslavijo in Turčijo odločilen vpliv na to splošno razumevanje. Med našima dvema državama ne obstoji nikako odprto vprašanje. Nikako nasprotje interesov nas ne deli, še več, naša dva naroda drug drugega spoštujeta in spoznavata.

Prepričan sem, je nadaljeval Izmet-paša, da se bodo okrepljene zveze med Jugoslavijo in Turčijo še bolj razvile v največjo korist balkanskih narodov in za delo miru, ki je nam vsem tako drago. V teh za nas srečnih dneh pošiljam jugoslovenskemu narodu najtoplejšje pozdrave. Turški narod goji čustva velikega spoštovanja in iskrene privrženosti za osebo Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je dal toliko dokazov za divrvzvišenost misli in srca

sežen je bil sporazum o tem, da Jugoslavija in Turčija, zvesto udani stvari miru, nadaljujeta v duhu sodelovanja in solidarnosti nadaljnji razvoj te politike v smislu vedno tesnejšega zblizanja med tema dvema državama v okviru balkanskega sodelovanja tako, kakor je bilo to zamišljeno v Atenah in Beogradu o priliki sestanka zunanjih ministrov držav podpisnic balkanskega pakta. Da se doseže zveza, ki je potrebna za nadaljevanje tako započete sodelovanja, bosta Turčija in Jugoslavija druga drugo sproti obveščali o vsem, kar bi izvedeli glede zadev, ki zanimajo obe državi in Balkan sploh. Oba zunanja ministra sta sklenila izpopolniti odnose med obema državama še z elementi, ki jih je doslej manjkalo ter se bodo v to svrhu čimprej sklenile trgovinska pogodba, pogodba o medsebojnem naseljevanju, pogodba o izročanju krivcev in pogodba o medsebojni pravni pomoči.

Francija čaka

Do sestanka razorožitvene konference ne bo ničesar več podvzela — Italija in Anglija hočeta spet posredovati

Pariz, 21. aprila. r. Zunanji minister Barthou je danes odpotoval na obisk v Varšavo in Prago. V diplomatskih krogih smatrajo to za dokaz, da ne misli Francija za enkrat ničesar več pokreniti v vprašanju razorožitve, temveč samo počakati, kakšno bo stališče ostalih zainteresiranih držav, predvsem Anglije in Nemčije. Iz krogov zunanjega ministristva se čuje, da bo ostala Francija rezervirana vse do sestanka predsedstva razorožitvene konference 23. maja, kjer bo šele prilika postaviti nove konkretne predloge za nadaljnje postopanje. Obenem računajo s tem, da bo med tem berlinska vlada stavila svoje napovedane predloge, kar bi moglo v zvezi z napovedano posredovalno akcijo Anglije in Italije razčistiti situacijo tako, da bi se videlo, ali je mogoče še računati z razorožitvenim sporazumom ali ne.

Po vesteh iz Londona tam mrzlično razpravljajo o posredovalni akciji, ki naj bi je nemudoma izvedla angleška vlada. Razorožitveni odbor vlade, ki je proučeval francosko noto, je prišel do zaključka, da ne kaže drugega, kakor ugoditi francoskim zahtevam v pogledu jamstva varnosti ter je v tem pogledu sestavil predloge, o katerih bo v ponedeljek podrobno razpravljala angleška vlada. Takrat bo prispel v London tudi italijanski delegat Suvich, ki bo pojasnil stališče Italije. Po najnovejših informacijah se bo Suvich, ki je noč odpotoval iz Rima, ustavil na potu v London za nekaj ur v Parizu in pojasnil ministrskemu predsedniku Doumergiju stališče italijanske vlade in Mussolinijeve predloge, o katerih bodo razpravljali na londonskih razgovorih. Obenem bo Mussolini osebno pojasnil svoje stališče francoskemu poslaniku v Rimu, do čim ima Suvich nalogo, da stopi v Londonu tudi v stike z nemškimi in francoskim poslanikom ter ju informira o svojih razgovorih z angleškimi državniki. V angleških krogih so prepričani, da se bo Italija pridružila angleški posredovalni akciji, vendar pa so glede uspeha te akcije še vedno dokaj skeptični. Vsekakor pa so Angliji odločni, staviti na prihodnem sestanku pred-

sedstva razorožitvene konference nove predloge, ki bi v polni meri spoštevali francoske želje.

Barthou odpotoval v Varšavo

Pariz, 21. aprila. v. Vsa francoski tisk spremlja potovanje zunanjega ministra Barthouja, ki je noč odpotoval iz Pariza v Varšavo, s prireditelji žiljami. Listi izražajo pričakovanje, da se bo prihodnje dni v Varšavi izvedla velika politična akcija.

»Intransigencant« piše: Prišla je ura, ko se bo Francija zavzela za svoje največje prijatelje. Zaradi stališča Francije v razorožitvenem vprašanju se je interes Francije za Barthoujevo potovanje še povečal.

»Paris Soire« prihaja do zaključka, da je potovanje zunanjega ministra Barthouja značilno za razvoj mednarodnega položaja. To potovanje poudarja povratek prejšnjih metod političnih razgovorov med posameznimi državniki in razprav o posebnih potrebah. Šele bodočnost bo pokazala, kako koristi bodo nastale iz tega.

Novi prometni minister v Banjaluki

Banjaluka, 21. aprila. n. V Banjaluki je danes prispel novi prometni minister Svetislav Milosavljević, ki je bil doslej banvrbske banovine. Na postaji so mu velike množice ljudstva privedle prisrčen sprejem. Na pozdrav banjaluskega mestnega načelnika je minister odgovoril, da zapuša Banjaluko zaradi višjih državnih interesov. Dolžnosti bana je minister danes izročil pomočniku dr. Dušanu Petroviću, ki bo vršil banke funkcije do imenovanja novega bana. Minister Milosavljević se jutri vrne v Beograd.

pa ne more zanikati, da postaja skrb za nezaposleno mladino tudi v Jugoslaviji in posebej še v Sloveniji vedno bolj preča in nujna. Ne gre samo za sedanjost, marveč v še večji meri za bodočnost. Kajti iz nezaposelnosti doraščajoče generacije izvirajo še hujše nevarnosti kakor iz nezaposelnosti starejših. Mladi ljudje, ki danes koprnijo po priložnosti za delo, a pridejo do razočaranja prepričanja, da je za nje delo nedosežen ideal, lahko izgube fizično, še bolj pa psihično sposobnost za delo, tudi če bi ga bilo kdaj zopet dovolj. Kaj bi to pomenilo za družbo in državo, ni treba razlagati. Zato je skrajni čas, da se prav resno pomislimo tudi tega problema.

Grčija pred prevratom?

Vojni minister general Kondilis za uvedbo diktature Spor med vlado in opozicijo zaradi balkanskega pakta

Atene, 21. aprila. d. Predsednik vlade Tsaldaris je imel večerj dolg razgovor s Papanastasiem ter mu izročil odgovor vlade na protipredloge opozicije za likvidacijo spornih vprašanj. Vlada izjavlja v svojem odgovoru, da vztraja na zahtevi po splošni reviziji vojaške činovniške liste in da odklanja sklicanje Narodnega predstavništva za rešitev nastalega spora med senatom in poslanstvo zbornice. Tudi glede balkanskega pakta odklanja vlada vsako novo interpelacijo in zahteva, naj se definitivno ustavi vsaka razprava o njem. Vladni odgovor je izročil opoziciji Papanastasiu.

Poučeni krogi zatrjujejo, da je prišlo do hudega spora med ministrskim predsednikom Tsaldarisom in večino ostalih članov vlade na eni ter vojnim ministrom Kondilisu na drugi strani. Tsaldaris se odločno zavzema za demokracijo, Kondilis pa zahteva uvedbo diktature, ker so se notranje politične razmere v Grčiji zaradi zadržanja opozicije glede balkanskega pakta zelo zaostrele. Kakor zatrjujejo, je tudi predsednik republike Zaimis na strani Tsaldarisa. Večraj je general Kondilis odredil pregled atenske garnizije in je imel v častni-

škem zboru govor, v katerem je naglasil potrebo diktature, strogo pa se je čuval navesti podrobnosti svoje zamisli.

Zunanji minister Makisios pa je že moč dal novinarjem zelo pomirljivo izjavo. Dejal je, da je bil med člani vlade dosežen sporazum, po katerem se bodo predsedniške volitve, ki so bile prvotno določene za letošnjo jesen, vršile bržkone že prihodnji teden. Predsednik Zaimis namerava podati ostavko, skoraj gotovo pa bo ponovno izvoljen. V političnih krogih je bila opažena tudi konferenca opozicije, ki se je vršila snoči pri Venizelosu.

Atene, 21. aprila. g. Ako ne varajo vsi smaki, se nahaja Grčija pred dalekosežnim notranjim političnim preokretom. Vojni minister general Kondilis je v sadnjih dneh večkrat pretil, da bo proglasil vojaško diktaturo. Iz njegovih večerajšnjih razgovorov s ministrskim predsednikom Tsaldarisom je razvidno, da je odločen tudi proti odporu ministrskega predsednika Tsaldarisa, močje že jutri v nedeljo, proglasiti vojaško diktaturo. General Kondilis je za danes sklical zborovanje vseh višjih oficirjev, na katerem so razpravljali o vprašanju diktature

Nova tragedija v polarnih vodah

Ledolomec »Sahalin«, ki je sodeloval pri akciji za rešitev ponesrečenih čeljuskincev, je zašel med ledeno gore in kliče na pomoč

Moskva, 21. aprila. č. Tukajšnja brezžična postaja je danes prejela iz Severnega morja več radiogramov z ledolomilca »Sahalina«, ki je klical na pomoč. Parnik je zašel med dve ogromni ledeni gori. Njegov polžaj je zelo resen.

»Sahalina« je pred nekaj tedni odplul iz Vladivostoka na pomoč posadki »Čeljuskinca«. Pred desetimi dnevi je priplul do kraja, kjer so taborili člani te posadke, ki pa so jih med tem že rešili z letali, o čemer je bil »Sahalina« v ostalem obveščen po radiju. Parnik se je zato zopet usmeril proti Vladivostoku, sedaj pa je zašel v nevarnost, da ga dve veliki ledeni gori streta.

Parnik je oddaljen od Vladivostoka le še dan potovanja.

Kakor vse kaže, bo posadko parnika zadel slična nezgoda kakor Čeljuskinca. Vlada je izdala vsem parnikom v Severnem morju ukaz, naj odpučejo na pomoč posadki »Sahalina«.

Moskva, 21. aprila. č. Zdravstveno stanje profesorja Smita, vodje posadke ponesrečenega parnika »Čeljuskinca«, ki so ga prepeljali v Nome na Aljaski, se je znatno zboljšalo. Profesor Smit je sicer še telesno zelo izčrpan, vendar pa je izven vsake nevarnosti. V bližnjih dneh ga bodo prepeljali v kak sanatorij v Zedinjenih državah.

Eksplzija v rudniku Kakanj

Sarajevo, 21. aprila. AA. V starem rovu rudnika Kakanj je nastala eksplozija. V rovu je bilo zaposlenih več delavcev. Vzrok eksplozije doslej še ni znan. Tudi ni znano število mrtvih in ranjenih. Na kraj nesreče so bili takoj po dogodku odposlani ranitelji za gozdove in rudnike. Načelnik splošnega oddelka tukajšnje banovinske uprave ter orožniški polkovnik s potreb nim številom orožnikov v svrhu reševanja v Kakanj odpučejo tudi ban drinske banovine. Izdane so bile vse nuje odredbe za reševanje ponesrečenih rudarjev.

Beograd, 21. aprila. AA. V Kakanj sta odpotovala minister za gozdove in rudnike

dr. Milan Ulmansky in minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Fran Novak.

Uredba o udruženjih slušateljev univerz

Beograd, 21. aprila. p. Na osnovi splošne uredbe o univerzah je prosvetni minister predpisal uredbo o udruženjih slušateljev univerz. Po uredbi lahko obstojijo reprezentančna in podporni društva. Uredba podrobno predpisuje način osnovenja in ustroj teh organizacij. Za dijaško organizacijo »Pobratimstvo« je določen odbor 24 članov, izmed katerih mora biti tudi 24 univerza.

Igra z besedami

Program „Društva za inozemsko nemštvo“ — Trojna meja Nemčije — Pangermanski imperializem — „Nemčija mora zlomiti francoski zavezniški sistem“

Znani vodja rajhovskega „društva za inozemsko nemštvo“, koroški rojak dr. Steinacher je nedavno podal novinarjem važno izjavo o delovanju in ciljih svoje organizacije, ki se je na svojem lanskem običnem zboru „vistosmerila“ z nemškimi državnimi režimom. Dr. Steinacher polaga glavno važnost na ugotovitve, da nima društvo ničesar skupnega z aktivno partijsko propagando narodno socialistične stranke, marveč da brez vsake povezanosti z državnim političnim vodstvom podpira težnje inozemskih Nemcev. Priznava pa obenem, da obstoji idejna skladnost med društvom za inozemsko nemštvo in vodstvom narodno-socialistične stranke, o čemur Hitlerjevo vlado.

Tudi površen bralec teh stavkov mora takoj spoznati, da umetno razlikovanje med programom in cilji Hitlerjeve enotne fronte na eni in organizacijo za inozemsko nemštvo na drugi strani ni ničesar drugega, kakor igra z besedami, ki naj zakrije eminentno politični značaj in pomen delovanja, katero opravlja organizirana nemška ekspanzija izven svojih državnih mej pod etiketo nemške kulture in duševne skupnosti. Cilje in naloge nemških obojavnih in obrambnih organizacij poznamo že iz prejšnje vojne. Vemo torej, da niso iznajdba današnjega nemškega režima, niti sploh narodnega socializma. Ravno tako pa tudi vemo, da je Hitlerjem prevzel vso dedščino predvojnega pangermanizma in da jo je še izpopolnil in ojačil v programu „tretjega cesarstva“. Zato se je društvo za inozemsko nemštvo, ki je praktično ustanova pangermanske ekspanzije, tem lažje prilagodilo novemu režimu in mu služi z isto verno, kakor svojetasnim imperializmom, viljemovski Nemčije.

Ze pred vojno je bilo nemško osvajalno prizadevanje usmerjeno na vzhod in jug, med vojno se je kot bližnji cilj formulirala „Srednja Evropa pod nemškimi vodstvom“. Kameron ni segla politična moč, se je pripravljala teren s kulturno in duševno organizacijo. Društvo za inozemsko nemštvo je fungiralo kot centrala, pod njegovim okriljem se je na nekdanjih avstrijskih tleh razvil „Schulverein“, ki se je vedno smatral kot prednja straža nemškega prodiranja na ozemlje avstrijskih Slovanov. Nedavno je „Jutro“ na podlagi službene okrožnice „Schulvereina“ ugotovilo, da isto razmerje obstoji še danes. Politična situacija se je od prejšnjega večkrat menjala, v trenutku so oficijelne zveze med Berlinom in Dunajem pretrgane, ideja nemškega poslanstva pa je ostala trdna in nespremenjena; slej kakor prej se pripravljajo pot politični osvoboditvi, ki bi naj duševni in kulturni sledila.

Kot voditelj in predstavnik vodilne pangermanske postojanke je dr. Steinacher vsakakor osebno, čigar programatične izjave se ne smejo podcenjevati in katerih pravi smisel je važen tudi za nas, ker nam, ako ga izluščimo iz besedne goščave, razkriva, česa se nam je v bližnji ali daljši bodočnosti nadejati, ako ne bomo znali o pravem času in z uspešnimi sredstvi zarovarovati svojih življenjskih interesov.

Ta nemški voditelj odklanja očitke, da goji in podpira njegova organizacija pri nemških manjšinah izredno. Zagotavlja namreč, da narodno socialistični „Führer“ prepoveduje politično propagando izven nemških mej. Toda dr. Steinacher nam obenem razodeva, da ima pojem nemške meje raznoolik vsebino, tako da je v praksi mogoča njegova prilagoditev vsakokratni potrebi. Pred vsem se imata razlikovati pojma „Nemčija“ (Deutschland) in „Nemška država“ (Deutsches Reich). Nemčija je po njegovi razlagi označba za celotno ozemlje, kjer so naseljeni Nemci, tako da je tedaj n. pr. nesmiselno govoriti o nemškoavstrijskem narodu, ker obstoja le en sam edinstven nemški narod, ki se k večjemu delu v plemenu. Temu razlikovanju popolnoma odgovarja teorija o trajni meji. Nemški narod ima po tej razlagi poleg državne meje še narodnostno in pa obrambno ali vojaško mejo. Te meje se ne krijejo, kajti narodnostna meja sega daleč preko državne meje, kje teče obrambna meja, tega Steinacher ne pove. Pravi pa, da je za nemško ekspanzijo pas med državno in narodnostno mejo največje važnosti: „tam zunaj pred našimi državnimi mejami se odloča naša usoda.“

Kakor smo rekli zgoraj: igra z besedami. Kako naj daje pomirjenje zagotovo, da je po političnem državnem vodstvu ekspanzivno prodiranje preko nemških mej zabranjeno, ako izven obenem, da si pangermanska ofenziva postavlja svoje meje, kakor jih narekuje vsakokratna vojna, kateri obtebejo uslužni ideologi znanstveno obtebo.

Poleg prošle vojne vedet cvete v sodobni Nemčiji nova znanost, ki naj opraviči imperialistični pohlep po tujih zemljah in ki jo je „Jutro“ že ponovno pravilno ocaelilo. Ta nemška lažniznost razpolaga danes že z obsežno literaturo in publicistiko. Poučno je listati po njenem glavnem glasilu „Zeit-schrift für Geopolitik“, ki že danes suvereno deli Evropo, kakor jo enujejo nemški voditelji. Poleg članov ne manjka v njej zanimivih kartografskih osnutkov, na katerih tudi srečamo one mnogovrstne mše, kakor smo jih navedli zgoraj. Geopolitiški načelniki gredo pa še dalje in so ustvarili še večje meje: mejo kulturnega kroga. Na tem prostoru, ki predstavlja nemško interesno sfero, lahko vidimo poleg Poljske in Baltika še vsa Češkoslovaška, Rumunijo in našo Hrvatsko. Bilo bi zrešeno, če bi omalovažujoče zamahnili z roko, češ: to so utopične fantazije neravnih sanjabej. V Nemčiji se danes ne more objavljati niti stavek, ki bi ne bil deležen soglasja vodilnih faktor-

napisal priznani neslužbeni voditelj nem. Sier na nam je treba le čitati, kar je ške zunanje politike Alfred Rosenberg v svoji znani knjigi „Der Mythos des zwanzigsten Jahrhunderts“, o potrebi, da Nemčija koncentriira vse svoje sile na pridobitev življenjskega prostora in politične moči. „Ustavljajoč narod, kakor je nemški, ne more jemati ozirov na impotantne in brezvrednostne Poljake, Čehe in druge. Odriniti jih je treba proti vzhodu, da se pridobi zemlja za obdelovanje po germanskih kmetijskih rokah. Le tako si bo mogel oddahnuti nemški narod, ki je stisnjen na preozkem prostoru.“

Prodiranje v prostor na vzhodu pomenja smrtno sovražstvo Poljakov in Čehov, toda na tem ne more ničesar spremeniti nobeno

govorjenje, nobeno Društvo narodov. Če se Nemčija temu odreče, bo prodiral sovražnik od vzhoda in zapada vedno bližje k arcu germanstva.“

Praktični zaključek iz teh premis izvaja Rosenberg z zahtevo, da mora Nemčija storiti vse, da zlomi francoski zavezniški sistem. Rosenbergu se ne more odrekati legitimacija, da govori o hitlerjevskih zunanje-političnih smernicah. Vrh tega pa nas vsakdanje izkušnje seznanja s konkretnimi rezultati nemške politike, ki ne nasprotujejo Rosenbergovim teoretski osnovi: Nemško-poljski pakt in njega neposredne posledice dajejo dovolj povoda za razmišljanje. Prijateljsko in miroljubnost se pač dostikrat izkaže kot igra z besedami, za katero se skriva pravi obraz.

Slovane, posebno še nas Jugoslovane, je zgodovina dovolj izučila, da lahkoverno sprejemanje pomirljivih obljub lahko postane usodno in vodi v nepopravljive zmotne. Zato gotovo ni odveč, če z opreznostjo sledijo vsemu, kar jih more poučiti o pravih namenih važnih evropskih činiteljev. — l. n.

Starhembergove sanje

Trojni zvezi Italije, Avstrije in Madžarske naj bi se pridružila tudi ČSR — Pred sklicanjem avstrijskega parlamenta

Rim, 21. aprila. k. Fašistična revija „Ottobre“ je objavila naslednjo izjavo kneza Starhemberga, ki se je mudil te dni v Rimu: Narodni socializem predstavlja mogočen pokret, toda še vedno za nas ni rešeno vprašanje, ali bo to gibanje v bodočnosti zašlo v boljše ali fašistično smer. Če bo Hitler znal obvladati razvoj gospodarskih in socialnih razmer v Nemčiji, se bo nemška država gotovo razvila v fašistični organizem.

V Avstriji narodni socializem ni mogel. Njegove rasne doktrine bi Avstrijo izpremenile v prusko kolonijo. Avstrijci pa želimo ohraniti svojo lastno avtonomno neodvisnost avstrijske države. Poleg tega ima Avstrija še svoje posebno mislo, da namreč stori kulturno vez med severno in srednjo Evropo.

O gospodarskem sodelovanju v srednji Evropi so Starhembergove izjave še posebno zanimive. Češkoslovaška bo po njegovem mnenju prej ali slej pristala na Mussolinijeve načrte za ustvaritev ravnotežja v srednji Evropi, kakršno je obstajalo v časih avstro-ogrške monarhije, ki naj bi ne bila nastala po naključju, marveč po naravnih okoliščinah, ki so družile njene narode.

Mussolinijev načrt o sodelovanju v srednji Evropi docela odgovarja tem naravnim, političnim, gospodarskim in zgodovinskimi okoliščinam. Zato bi ne bilo nikako čudo, če bi se Češkoslovaška pridružila Italiji, Avstriji in Madžarski v njihovem prizadevanju za gospodarsko obnovo Podunavja.

Dunaj, 21. aprila. k. Knez Starhemberg se je davi vrnil na Dunaj. Ze dopoldne se je sestel z zveznim kancelarjem dr. Dollfusom in mu obširno poročal o svojih razgovorih z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem in državnim podtajnikom v italijanskem zunanem ministertvu Suvichem. Njegov povratek iz Rima na Dunaj je bil pospešen, ker nameravajo, kakor trdijo dobro poučeni krogi, že v pričetku prihodnjega tedna rekonstruirati avstrijsko zvezno vlado, v kateri bi knez Starhemberg prevzel mesto podkancelarja.

Po vrnitvi iz Rima se je knez Starhemberg zelo optimistično izrazil o okoliščinah za sodelovanje med Avstrijo in Italijo in o gospodarskem sporazumu med državami srednje Evrope sploh.

Zadnja seja Nationalrata

Sklicanje avstrijskega Nationalrata — Nova ustava bo proglašena na podlagi vojnega gospodarskega pooblastilnega zakona

Dunaj, 21. aprila. d. Zvezni kancelar dr. Dollfuss se je zaradi uveljavljanja nove ustave odločil sklicati Narodni svet, ki naj bi sklenil potrebne pooblastilne zakone. Prav tako naj bi Narodni svet ratificiral konkordat z Vatikanom in sprejel na znanje vladne zasilne uredbe. Zasedanje Narodnega sveta bo kratko. Predsedoval mu bo bivši drugi predsednik dr. Rudolf Ramek. Parlament bo sklican z odredbo, katere besedilo bo določil ministrski svet v začetku prihodnjega tedna. Odredba bo vsebovala dopolnilno poslovnik za primer, ako se nezasedena vsa tri predsedniška mesta Narodnega sveta. Narodni svet, čegar kratko zasedanje bo tudi zadnje, se bo sestel bodisi v zadnjih dneh aprila ali pa v početku maja.

Dunaj, 21. aprila. w. O obliki uveljavljanja nove ustave je že padla odločitev. Po dosedanjih obliki zakonodaje avtoritarnega režima, bo nova ustava proglašena na podlagi vojnega gospodarskega pooblastilnega zakona z naredbom. Nato bo vlada dala parlamentu priliko, da zavzame stališče glede vseh ukrepov vlade, ki so bili od 5. marca 1933 uveljavljeni z naredbami. V to svrhu je Narodni svet sklican za 1. maj. Da se omogoči zasedanje Narodnega sveta, bo vlada prihodnje dni izdala naredbu, ki bo vsebovala dopolnilne določbe o predsedništvu, tako da bo predsedoval temu zadnjemu in kratkemu zasedanju starega parlamenta, drugi podpredsednik in bivši kancelar dr. Ramek. Narodni svet bo narebde vlade lahko sprejel ali odklonil. Ker ima krščansko-socialna stranka sama v okrnjenem parlamentu dvetretjinsko večino, usoda vladnih predlogov ni dvomljiva. Narodni svet ne bo razpravljal in glasoval samo o naredbah vlade, med njimi o ustavnih naredbah, temveč bo dal vladni tudi pooblastilo za prehodne določbe ter bo tudi ratificiral konkordat

lagi vojnega gospodarskega pooblastilnega zakona z naredbom. Nato bo vlada dala parlamentu priliko, da zavzame stališče glede vseh ukrepov vlade, ki so bili od 5. marca 1933 uveljavljeni z naredbami. V to svrhu je Narodni svet sklican za 1. maj. Da se omogoči zasedanje Narodnega sveta, bo vlada prihodnje dni izdala naredbu, ki bo vsebovala dopolnilne določbe o predsedništvu, tako da bo predsedoval temu zadnjemu in kratkemu zasedanju starega parlamenta, drugi podpredsednik in bivši kancelar dr. Ramek. Narodni svet bo narebde vlade lahko sprejel ali odklonil. Ker ima krščansko-socialna stranka sama v okrnjenem parlamentu dvetretjinsko večino, usoda vladnih predlogov ni dvomljiva. Narodni svet ne bo razpravljal in glasoval samo o naredbah vlade, med njimi o ustavnih naredbah, temveč bo dal vladni tudi pooblastilo za prehodne določbe ter bo tudi ratificiral konkordat

Sprejem bolgarskih Junakov v Slovansko Sokolsko zvezo

Beograd, 21. aprila p. V sredo dne 25. t. m. bo v Beogradu važna seja Jugoslovenskega sokolskega saveza. Udeležili se je bodo delegati vseh šup. Na seji bodo določili razpored in obseg letošnjih sokolskih svečanosti in izdali smernice za bodoče sokolsko delo. Obenem bo tudi seja Vseslovenske sokolske zveze pod predsedstvom staroste ČOS Bukovskega. Na njej bodo svečano sprejeti v Slovansko sokolsko zvezo bolgarski Junaki. V to svrhu prispe v Beograd predsednik Junakov, Lazov z obema podpredsednikoma, tajnikom in več člani uprave. Sprejem bolgarskih Junakov v Slovansko sokolsko zvezo bo ena najpomembnejših slovanskih manifestacij po vojni.

Smrtna nesreča Strohschneiderja

Bukarešta, 20. aprila. d. Znani avstrijski zračni akrobat Artur Strohschneider, doma s Štajerskega, ki se je nahajal na turneji po Rumuniji, se je te dni smrtno ponesrečil. V Maramaros Szigetu se je produciral na vrvi in je v hipu, ko je na stolu sedeč južinal, omahnil ter padel v globino. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je čez nekaj dni umrl. Strohschneider, ki se je svojčas produciral tudi v Ljubljani, je bil star 52 let.

Posvetovalni odbor za bankarstvo

Beograd, 21. aprila. p. Minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič je imenoval za člane posvetovalnega odbora za bankarstvo pri svojem ministertvu naslednje pab: dr. Bogdana Markovića, predsednika PAB; dr. Jovana Lovčevića, podguvernerja Narodne banke; vojina Gjuričića, upravnika Drž. hipotekarne banke; dr. Milorada Nedeljkovića, generalnega direktorja Pošte hranilnice; dr. Vlado Markovića, predsednika združenja bank v Beogradu; dr. Zarka Slepčevića, predsednika združenja bank v Novem Sadu; dr. Brenka Pliverića, predsednika združenja bank v Zagrebu; Rudolfa Erberja, predsednika združenja hranilnic v Zagrebu; dr. Dušana Plavšića, bavskega pomočnika finančnega ministra; dr. Milana Markovića, tajnika združenja bank v Zagrebu; dr. Milka Brezigarja, člana uprave Kreditnega zavoda v Ljubljani in dr. J. Božiča, predsednika Zveze hranilnic za dravsko banovino. Odbor bo imel v sredo 25. t. m. popoldne v kabinetu ministra trgovine svojo prvo sejo.

Izpremembe v diplomatski službi

Beograd, 21. aprila. p. S kraljevim ukazom je na predlog zunanjega ministra premečen jugoslovenski generalni konzul v Carigradu Sveta Lazarevič za generalnega konzula v Marseille. Za generalnega konzula v Carigradu je postavljen dosedanjí svetnik poslanstva v Tirani Ivan Vukotić.

Propaganda kulturnih odnošajev z Bolgarijo

Beograd, 21. aprila. p. Na pobudo sofijskih literarnih krogov je v teku akcija za prireditve vzajemnih razstav knjig v Sofiji in Beogradu. V Sofiji bodo razstavljene jugoslovenske knjige in najnovejša literarna dela, v Beogradu pa bolgarske. Razstava bo po vsej priliki meseca maja ali junija.

Mušanov pri Hindenburgu

Berlin, 21. aprila. AA. Predsednik Hindenburg je sprejel predsednika bolgarske vlade Mušanova, ki je prišel v spremstvu bolgarskega poslanika Pomenova.

Za spomladansko zdravljenje

Čiščenje krvi in pri slabi prebavi uporabljajte znani **PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC**. Pristen je le, če nosi:

1. zaščitni žig, 2. ime proizvajalca: **APOTEKA MR. BAHOVEC, LJUBLJANA**, 3. paket mora biti vezan in plombiran.

TOREJ ZA SPOMLADANSKO ZDRAVLJENJE samo pravi: „PLANINKA - ČAJ - BAHOVEC“ iz LJUBLJANE

Reg. pod Sp. ur. 76 od 5. II. 1932

Celjski občinski svet

Občinski proračun vrjen nepotrjen — Reševanje skupnih zadev mestne in okoliške občine — Nova javna dela v Celju — Vodopravne razprave za regulacijo Savinje — Ustanovitev otroškega vrta — Vprašanje vodovoda na hribu sv. Jožefa

Celje, 21. aprila. Celjski občinski svet je imel sinoči redno sejo. Zupan dr. Goričan je v začetku poročal, da je prejela mestna občina od banske uprave 15.000 Din kot prispevek za ustanovitev Vajenskega doma v Celju, od notranjega ministarstva pa 20.000 Din kot prispevek za vzdrževanje mestne policije. Mestno načelstvo je v smislu cestno-poličijskega reda prepovedalo sušenje perila na Masarykovem nabrežju, ter bo neobvezno skušalo najti nov prostor za sušenje perila. V tajni seji je bil strojnik Les iz Trbovelj nameščen za strojnika v mestni klavnic, več prošelj za povišanje plače pa je bilo odklonjenih.

Za pravni osek je poročal dr. Kalan. V domovinski zvezi so bili sprejeti kuharica Ana Gmajničeva, zasebnica Elza Pečnikova in služkinja Jožefa Starčeva ter delavec Albin Berger, delavec Anton Jesenšek, delavec Karol Roje in čevljarški mojster Anton Zontič, ena prošnja pa je bila odklonjena. Občina bo plačala za celjsko ekspozituro javne borze dela mesečno najjmanjno v znesku 700 Din. Za reševanje skupnih zadev mestne in okoliške občine bo mestni občinski svet od časa do časa izvolil svoje delegate.

V imenu finančnega odbeka je poročal dr. Vrečko. Finančno ministertvo je vrnilo mestni proračun za 1. 1934, nepotrjen ter zahteva, da se črta 20% občinska doklada za regulacijo Savinje in 3% doklada za vzdrževanje prostovoljne gasilske čete v Celju. Občina bo proračun vrnila v nespremenjeni obliki, ker sta ministrski svet in banska uprava lani sami zahtevali, da vnese celjska občina prispevek za regulacijo Savinje v novi proračun. Glede odbitve gasilske doklade pa naj intervencira gasilska organizacija. Borza dela bo prispevala za javna dela za samske delavce po 10, za oženjene pa 13 Din dnevno. Ker je dnevna nagrada za tako delo določena na 25 Din, bo morala razliko plačati občina, v katere območju se izvršujejo posamezna javna dela. V osek za javna dela so bili izvoljeni občinski odborniki dr. Vrečko, Brinar in Voglar. Mestna občina bo na svojem ozemlju izvedla delno regulacijo Sušnice. Stroški so proračunani na 300.000 Din, zaenkrat pa se bodo izvedla dela v znesku 100.000 Din. Občina je prejela iz bednostnega sklada zopet 30.000 Din in bo s tem denarjem izvršila naslednja javna dela: podaljšanje betonske škarpe pri bivšem kapucinemem mostu (stroški 3.480 Din), delno izgraditev Trubarjeve ulice od gimnazije do Savinjskega doma v dolžini 400 m in štrini 6 m (stroški 12.000 Din), ureditev zvezne poti med Savinjo in Trubarjevo ulico (stroški 2.728 Din), pretlikovanje križišča Kralja Petra in Cankarjeve ceste (8.000 Din), zasilno

ureditev križišča Stritarjeve in Gajeve ulice ter prestavitve pešpoti mimo buvših vojaških barak v projektirani Stritarjevi ulici med Bergmanovo in Kirbiševu tovarno (stroški 3.000 Din), ter popravilo ceste od Seidlovskega studenca do Gozine restavracije (stroški 2.272 Din). Za izdelavo načrta za regulacijo Savinje v laskem sektorju bo celjska občina prispevala 5.000 Din. Vodopravna razprava za regulacijo Savinje na osnovi potrjenega definitivnega plana detaljnega regulacijskega načrta bo v juniju v Celju. Običnem odboru Jadranske straže v Ljubljani je bila odobrena podpora v znesku 2.000 Din. Občina bo dala Kolu jugoslovenskih sester v Celju podporo le, če pripade ob razidu ali razpustu društva njegovo premoženje mestni občini celjski. Občina je znižala lanski račun za skropljenje cest v okoliški občini na 12.412,50 Din. Prošnja Sokolskega društva v Celju za novo podporo je bila odklonjena.

Za gospodarski osek je poročal direktor Mravljak. Občina bo dala g. Mihaelu Vrenku v zakup zemljišče pri njegovi hiši na hribu sv. Jožefa. Zaradi investicijskih stroškov stane 1 kubni meter kamna iz novega občinskega kamnoloma v Pečovniku sedaj še 30,46 Din, v mesto postavljen pa 65 Din.

Na predlog obrtnega referenta Dobovčičnika je občinski svet razlik lokalno potrebo buffeta na Dečkovem trgu 6, ki ga je nameravala otvoriti ga. Marica Misja.

O šolskih in kulturnih zadevah je poročal referent Voglar. Prošnja za subvencijo za II. pokrajinski zlet Sokola KJ je bila iz finančnih razlogov odklonjena. Občina bo otvorila po eden razred mestnega otroškega vrta v pritličju mestne narodne šole in v bivšem mestnem otroškem vrtcu ob Dečkovi cesti.

Za gradbeni osek je poročal inspektor Inž. Marek. Občinski svet je odklonil gradbeno dovoljenje ge. Sornovi za adaptacijo gospodarskega poslopja na Ljubljanski cesti in ge. Pavšerjevi za ureditev trgovskega lokala v hiši na ogli ulice Za kresjino in Gledališke ulice. O neki prošnji glede postavitve nove kopalne ute na levem bregu Savinje v bližnji vili g. Zemljica bosta odločala gradbeni in tujskoprometni osek. Dovoljeno je bilo prekraščenje proračuna za razširjenje Trubarjeve ulice pri hšah gg. Fazarinca in Grada.

Pri slučajnosti je bilo sporočeno, da bi znašali stroški za napeljavno vodovoda na hrib sv. Jožefa 170 do 180.000 Din. Občina bo, če bodo interesi dali jamstvo glede rentabilnosti, zaenkrat napeljala vodovod do kapelice na hribu. To bi stalo 30.000 Din. O zadevi bo razpravljal občinski svet na prihodnji seji.

Ljubljanski proračun potrjen

Beograd, 21. aprila. p. Finančni minister dr. Milorad Djordjevič je po tridnevni konferenci z ljubljanskim županom dr. Pucom danes definitivno potrdil proračun ljubljanske mestne občine za 1934-35. Z malenkostnimi izpremembami je proračun potrjen tako, kakor ga je odobril ljubljanski občinski svet.

Ureditev obmejnegu prometa z Albanijo

Beograd, 21. aprila. p. Pomočnik albanskega zunanjega ministra Berati, ki se mu di že par dni v Beogradu, je imel danes daljšo konferenco v zunanem ministertvu o ureditvi obmejnega prometa med Jugoslavijo in Albanijo. Na konferenci so bile določene glavne smernice za sklenitev posebne konvencije in se bodo pogajanja pričela v najkrajšem času.

Suša ograža žetev

Beograd, 21. aprila. p. Nenormalne klimatske razmere, ki so nastopile v teku tega meseca, so izzvale v krogih poljedelcev veliko skrb. Tako nenavadne vročine v aprilu ni bilo že desetletja. V Beogradu so danes zabeležili opoldne na soncu 52, v senci pa 30,4 stopinje Celzija. Če ne bo kmalu deževalo, bo suša uničila vse poljske prideleke. Ze sedaj prihajajo iz vseh krajev države tožbe, da suša silno ovira razvoj setve. V ilovnatih krajih je zemlja vsa razpokana. Največja suša vlada v moravski banovini. V Vojvodini je nekoliko boljše, vendar pa je tudi tam taka suša da kuruza doslej ni mogla niti vzkliti. Samo takojšen dež lahko reši kmetovalce pred slabo žetvijo. Le iz dravske banovine prihajajo zadovoljivejša poročila. Tam je že nastal preokret vremena in je ponekod padel pravi izdaten dež.

Premestitve učiteljev

Beograd, 21. aprila. p. Po potrebi službe so premeščeni naslednji učitelji in učiteljice: Ambroz Rusjan iz Dornave v Vuzevico, Rudolf Znidaršič in Angela Znidaršič iz Leskovca v št. Rupert pri Celju, Ivan Strukelj v Viča na šolo za narodne manjšine v Ljubljani, Leop. Levstik iz št. Andraža na Vič pri Ljubljani, Oroslav Zeleznik iz Sred. Bistrice v Znojle pri Litiji, Ida Mikulčić iz Koprivnice v Leskovcu pri Krškem. Za šolskega upravitelja v Mostah je imenovan Alfonz Završnik. Dotlejnosti šolskega upravitelja na manjšinski šoli v Ljubljani je razrešena Karolina Han. dolžnosti šolskega upravitelja v Mostah pa Janko Grad.

Vremenska napoved

Zagrebiška vremenska napoved za danes: Oblačno, ponekod deževno. — Situacija večerašnja dne: Veliki barometrični ciklon prodira iz severa proti vzhodni Evropi. Visoki pritisk, ki se je tvoril nad severovzhodnim delom kontinenta, se pomika proti jugu in prevladuje nad lužno, vzhodno in jugozapadno Evropo relativno višji pritisk. Pritisk je narasel za 1 do 2 mm na severu, nekoliko je padel na jugu. Temperature so padle za 1 do 3 stopinje, le v nekaterih centralnih in južnih krajih so narasle za 1 do 2 stopinji.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Prehodno manj oblakno in nekoliko topleja, na jugu bolj slabo vreme.

Najlepše in najcenejše bivališče na morju je

Hotel Praha Malinska shajališče Slovencev. Tik pristanišča ob obali Prvorazredna hrana, izbrana vina. Pension 55 do 60 Din. V predsezoni popust. Prospekti zastoj. VIKTOR VRTAČNIK.

Couch zofe

spalne fotelje, otomane, modroce in vse tapetniške izdelke nudi solidno in po nizki ceni

RUDOF RADOVAN
tapetnik
Mestni trg št. 13.

Srečke

državne loterije za drugi razred so dospele.

Opozarjamo vse imejtelje naših srečk, da jih pravočasno obnovijo najkasneje do 5. maja t. l., ker jih bomo sicer prodali novo priglajenim igralcem. Naše srečke dobite v vseh podružnicah „Jutra“, nadalje pri tvrdki Reicher in Turk v Prešernovi ulici, pri Splošnem Kreditnem društvu in pri Obrtni banki v Ljubljani.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

MARIJA KAVS

ROJ. STURM

Pogreb nepozabne pokojnice bo iz niše žalosti v Lescah št. 86 v ponedeljek ob 17.30.

Lesce, dne 21. aprila 1934.

Zahničil ostali

Naši kraji in ljudje

Manj ali več zdravnikov?

Iz razgovora z novim podpredsednikom Zdravniške zbornice

Ljubljana, 21. aprila.

Pri volitvah v Zdravniško zbornico, ki so se vršile pred kratkim, so se v vodstvu te reprezentativne in stanovske organizacije izvršile znatne izpremembe. O gmojni krizi zdravniškega stanja, ki je bil še do nedavna tisti med izobraženimi poklici, pod katerim je široka javnost razumela najlepšo priliko blagostanja in prosperitete, se je zadnji čas pogostokrat pisalo. Vsakogar bo zanimalo, kako gleda na to vprašanje tudi novo vodstvo Zdravniške zbornice, in zato smo naprosili novo izvoljeno predsedstvo za kratek razgovor. Podpredsednik zbornice, direktor Higijenskega zavoda dr. Petrič nam je ljubezljivo odgovoril na nekatera vprašanja.

Kakor vse druge poklice je sedanja kriza gotovo občutno prizadela tudi zdravniški stan. O tem pričajo prazne ordinacije zdravnikov, ki so navezani le na zaslužek iz privatne prakse, in odpovedi privatne prakse, ki jih prijavljajo praktični zdravniki zaradi previsoke odmerjenih davkov. Na drugi strani se pa polnijo ordinacije zdravnikov v javnih službah, ki morajo zdraviti po svoji službeni dolžnosti siromašno prebivalstvo brezplačno. Opaža se nekakšna proletarizacija zdravniškega stanja. Dočim se je cenila vrednost diplome predvojnega zdravnika na 200.000 K, znaša njena današnja vrednost toliko, kolikor znaša pač vrednost diplome vsakega drugega poklica: to je negotova bodočnost. Slab socialni položaj zdravnika pa pomeni slabo zdravstveno stanje prebivalstva, kajti naloga zdravnika so mnogo težje in odgovornejše kakor v vsakem drugem poklicu. V tem pogledu moramo poudariti že samo izobrazbo zdravnika. Dočim traja študij v drugih akademskih poklicih le 4 leta po dovršeni maturi, traja študij zdravnika 6 let. Po dovršeni univerzi mora zdravnik izvršiti še enolet, brezplačni staž v bolnici in v higijenskih ustanovah, nakar šele dobi pravico do izvrševanja splošne prakse. Če se pa po stažu posveti še kakšni specialni stroki, mora prebiti v poedinih strokah še 3 do 4 leta, nakar mora polegati strokovni izpit za naslov specialista. Pravico do mesta banovinskega zdravnika si pridobi samo zdravnik, ki se je poleg dovršenega staža izobrazil še najmanj pet let v porodniški stroki.

Zdravniki se zavedamo, da je dolgotrajna izobrazba potrebna, saj v naših rokah so v mnogih primerih ljudska življenja, ki imajo za vsakega posameznika najvišjo ceno. Večina zdravnikov je izbrala svoj poklic iz ljubezni, zavedajoč se vseh težav, ki so vezane na izvrševanje poklica. To potrjuje dejstvo, da je v današnjem času med vsemi poklici zdravnik edini, ki čaka na namestitvev po dovršenem stažu v bolnici, kjer dela brezplačno v občo korist, in ne doma, kakor ostali poklici, dasti ga tako čakanje materialno ubije. Redki so zdravniki, ki so zdoma tako situirani, da bi se jim ne bilo treba zadoštiti med študijem, stažem in čakanjem na namestitvev v bolnicah. Res je, da ima vsak zdravnik po dovršenem stažu v bolnici pravico do izvrševanja privatne prakse. Toda večina zdravnikov, ki so se te pravice poslužili v zadnjem času, ne zasluži niti za vsakdanji kruh in išče pot nazaj v bolnico ali pa stalnega mesečnega honorarja pri javnih ustanovah, v socialnem zavarovanju ali drugod. Korak do osamosvojitve je v ostalem vezan z gmojnimi žrtvami za opremo ordinacije, ki so v današnjem času čez mero veliki. Kljub vsem težavam, v katerih se nahaja današnji zdravnik, ki v svojem poklicu ne pozna uradnih ur in ne loči dneva od noči, pa moramo poudariti dejstvo, da ni demoraliziran, dasti ima tisoče in tisoče prilik za to. Današnji mladi zdravnik ne računa več z lastnim avtomobilom ali z lastno hišo kot zaslužkom v svojem poklicu.

Kakšne so v naši državi razmere na delovnem trgu za zdravniški poklic, o tem nimam točnih podatkov, kar kaže pač na slabo organizacijo zdravniškega stanja. Stalno sicer čitamo v stanovskih časopisih, da je naš položaj vse drugo kakor rožnat. Dejstvo pa je, da se v nekaterih mestih države zdravništvo koncentriralo, dočim so pokrajine z desetstično prebivalci brez zdravnikov. Tako je v Beogradu na primer več kakor tretjina vseh zdravnikov ozemlja predvojne Srbije. Je nezdav pojav. V dnevnem časopisju čitamo tudi, da je ta ali oni zdravnik postal vratar, sprevednik tramvaja itd. S tem se hoče poudariti težki položaj zdravnikov. Za nas so te vesti bajke, ker zdravnik, ki si rajši poišče svoj vsakdanji kruh v drugem poklicu, medtem ko je na tisoče ljudi brez zdravnika in morda je zanj po svojih zastopnikih z interpelacijami v parlamentu, pač ne zasluži drugo, kakor da si poišče nižji poklic, kakor si ga je bil sam izbral, ker morala zdravnika zahteva: Bolje je biti zdravnik v zadnji vasi v najtežji borbi za kruh kakor vratar v prvem hotelu.

V dravski banovini je ta čas 546 zdravnikov in odpade na vsakih 2000 prebivalcev en zdravnik. Ker pa biva nad polovico zdravnikov v mestih, odpade na deželni le na vsakih 5000 ljudi en zdravnik. V Nemčiji odpade n. pr. na vsakih 800 ljudi en zdravnik. Večje naše bolnice imajo ta čas po številu dovolj zdravnikov. Žalibog pa dela skoro polovica zdravnikov v bolnicah brezplačno. Zakon o bolnicah predvideva na vsakih 25 bolnikov 1 stalnega zdravnika. V večini naših bolnic pa odpade en stalni zdravnik na mnogo več bolnikov. Prav tako nam manjka v posameznih specialnih strokah izobraženih strokovnjakov.

Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefovca« vode. Po izkušnjah, nabranih na klinikah za notranje bolezni, je »Franz Josefovca« grenčica izredno dobrodejno odvajalo sredstvo. »Franz Josefovca« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

kov. Glede na brezplačno delo zdravnikov po bolnicah, kaže, da imamo hiperprodukcijo zdravnikov. O tem se je že tudi pisalo. Toda ta hiperprodukcija je zaenkrat le navidezna, ker mnogo zdravnikov opravlja istočasno po več plačanih službah. Če bi se te pravilneje razdelile, bi v naši banovini prišel vsak današnji zdravnik takoj do eksistence. Težkoemu položaju mladih zdravnikov je torej med drugim kriva tudi nepravilna razdelitev dela. Seveda ne more biti to v korist zdravja prebivalstva.

Trenutni izhod iz teh težkih razmer za mladega, še ne nameščenega zdravnika bi bila takojšnja pravilnejša razdelitev fiksnih in honorarnih služb onih zdravnikov, ki jih opravljajo ta čas po 3 kratu in več. Seveda bi bil s tem kolikor toliko rešen problem le današnjega zdravnika, nikakor pa ne onih, ki pridejo za nami. Da bo spoznala Zdravniška zbornica položaj zdravnikov v dravski banovini je uvedla kartoteko, v kateri bodo navedena vsa službena razmerja vseh zdravnikov v banovini. Po proučitvi kartoteke bo gotovo storila vse, da se zboljša materialni položaj vseh onih zdravnikov, ki nimajo danes eksistence, kar bo le v korist celotnemu prebivalstvu.

Vsekakor bo pa treba delati v bodočnosti na izpopolnitvi organizacije zdravstvene službe.

Ze današnja zdravstvena zakonodaja predvideva mnogo zdravniških mest, ki pa

doslej še niso ustvarjena. Izpopolnitvev zdravstvene službe ne bo v korist le zdravnikom temveč v prvi vrsti v korist zdravstvenega napredja prebivalstva, za katero se mora organizacija zdravstvene službe tudi izpopolniti. Zdravniki se zavedamo, da smo mi zaradi ljudi, ne pa obratno. Vendar pa imamo pravico, če posvetimo svoje delo in svoje moči edino le zdravju ljudi, zahtevati kakor vsak drug človek eksistenco za nas in naše družine. Nasprotno temu ima seveda prebivalstvo pravico zahtevati čim več dobrih zdravnikov, ker zdravje in življenje je prvo na svetu! Z gradbo novih bolnic, z reorganizacijo socialnega zavarovanja, z izpopolnitvijo higijenskih in socialnih ustanov bodo lahko zdravniki in prebivalstvo pritekavali bolj-ših časov.

XXI. ZAGREBŠKI VELESEJEM
od 28. IV. do 7. V. 1934

LES — REKLAMA — AVTO — POLETJE — SPORT — KMETIJSTVO — GRŠKA RAZSTAVA — TEDEN NIZKIH CEN

Na železnicah in parobrodih brezplačen povratek. 3900

Del nove Ljubljane pred muzejem

Kdor bi Ljubljano od prevrata slem privrkat ugledal, bi se moral žuditi njenemu napredku. Prav tako pa bi se moral tudi žuditi, da so Ljubljancani potrebovali dobro poldrugo desetletje, da so se spomnili in pričeli podirati obupno gmajno z napol razpadlimi podrtijami in južnem kotu muzejskega trga med muzejem in banovinskega hranilnico. Petnajst let ni nihče videl, kako ta nesnaga kazi okolico muzeja, gledališča, banovinske hranilnice in vseh velikih novih palač v neposredni bližini.

Sedaj so pa pričeli podirati razpadlo zidovje in bo s tem omogočeno regulirati muzejski trg, ki bo eden najlepših trgov v mestu. Do končne regulacije pa bodo

morale tudi uršulinke žrtvovati majhen del svojega ogromnega vrta, če ne bodo hotele ovirati razvoja mesta. Menda so uršulinke pripravljene odstopiti potrebni svet, čaka jo pa na privoljenje iz Rima, od katerega so, v pogledu nepremičnin odvisne. Upajmo, da bodo v Rimu z razumevanjem rešili prošnjo, saj se bo z regulacijo trga tudi okolica uršulinskega samostana znatno polepšala.

Na sliki je videti stare bajte in zidovja, ki so jih pred dnevi pričeli rušiti. Zada j muzej, ki po svojem renesančnem slogu pravi nič ne harmonira s sicer slikovitim izgledom osredja.

Mladi gozdarji za požgane gozdove

Litija, 21. aprila

»Ne le iz knjig, tudi narava naj ti služi za učilo in učni pripomoček!« to je klic sodobne šole. Tako ukazujejo tudi novodobni šolski predpisi, ki velevaljo naj uporabi mladina podoželskih šol po en pomladni dan za pogozdovanje. Šolarčki pohite ob takih dneih radostnih lic že v zgodnjih jutranjih urah v gozd s krampi, motikami in košaricami oprtani pod nadzorstvom svojega učiteljsstva in pod strokovnim vodstvom banovinskih ali državnih

Na pobočjih Smrekarice in Ravbargrabna, ki sta bila pred leti zaradi požara od lokomotive povsem izgubana, so naši mladi litijski gozdarji po navodilih banovinskega gozdarja g. Geršaka in ob sopomoči okoliških fantov in deklet pridno sadili. Zemlja potrebuje obnove in bodo v to svrhu potrebovali skoro 170.000 sadik. Marljivo se je zasavska mladost stavila v službo ozelenjavanja in tekmovala, kdo bo storil več dobrega. Da ste čuli po končanem delu naše mlade gozdarčke, ki so zadovoljnih

gozdarjev. Mladina tekmuje, kdo bo izkopal več jam in posadil več sadik. Ne gre toliko za dejanski uspeh, večja je tu moralna plat: taka mladina ne bo divjala kakor surovež po naravi, ne bo lomila cvetja in uničevala nasadov. Taka mladina bo vzljubila vse, kar nam daje narava in bo spoštovala pridelke pridnih in žuljavih kmečkih rok.

Zasavska mladina, ki je blizu banovinskega veleposestva na Ponovičah, se čuti v teh gozdih kompleksnih kakor doma. Ze nekaj let hodi semkaj pogozdovati in pazi na »svoje« drevice. Ponoviški gozdovi merijo 335 ha. V dolini Ostrožnika ima banovina lastno gozdno drevnico. Tudi njo pozna naša mladost prav dobro. Sreski gozdarski referent g. Burnik in gozdar g. Premrov uvajata mlade gozdarje v vse skrivnostno delovanje narave, ki iz mallega semena zraste v visoko drevo. Milijon sadik premorejo v ponoviških gozdovih. Obnovili bodo šle v njimi zasavske gozdove, sadike bodo šle v dolenske šume in sploh na vse konce naše države.

obrazov pripovedovali o svojem poslu, o svežih vtisih na strmem pobočju Smrekarice, ko so stavili svoje mlade sile v korist splošnosti. Ponosni so bili na delo svojih rok. In tako mladino, ki ceni knjigo in ljubi delo — tako potrebujemo! —a—

Smrt najstarejše prebivalke voglajnske kotline

St. Jurij ob Juž. žel., 21. aprila

V sredo smo položili k večnemu počitku ne samo najstarejšo občanko voglajnske kotline, temveč morda vsega celjskega srezu. Pokopali smo go. Marijo Fendretovo, rojeno Verbičevno dne 31. marca 1. 1841. Rajnika je mati go. Minke Kinclove na Grobelnem in go. Pepike Romgordorjeve in stara mati učitelja g. Josipa Kincla, načelnika Sokola na Ponikvi in g. Josipa Romgordorja, načelnika Sokola pri Sv. Juriju. Pokojna mamica je bila živ leksikon, do zadnjega vedra in dobrega spomina in je prav rada pripovedovala o revolucijskem

letu 1848. kakor tudi o vtiških, ki jih je imela, ko je stekel prvi vlak na progi Dunaj-Celje.

Pokojnica je izhajala iz stare trške rodbine Verbičev. Bodi ji ohranjen blag spomin, a njenim svojim želimo, naj jim usoda nakloni prav tako dolgo življenje.

Trojni jubilej sodnega staršine dr. Jakoba Jana

Krško, 20. aprila.

V ponedeljek 23. t. m. bo v krogu svoje družine in prijateljev proslavil svojo 60letnico staršine okrožnega sodišča v Krškem

dr. Jakob Jan. Obenem praznuje 40letnico mature in 25letnico plodnosnega dela v Krškem. Po rodu iz Viševnice pri Bledu je dovršil gimnazijo v Ljubljani in Novem mestu, pravne nauke pa je študiral na Dunaju in v Pragi. Kot avskultant je nastopil službo v Novem mestu, nato kot okrajni sodnik v Kranjski gorl. Po nekaj letih je ponovno deloval v Novem mestu, leto 1909. pa ga je privedlo v Krško, kjer se je poleg službenih dolžnosti posvetil tudi drugemu javnemu delu. Vztrajno je sodeloval pri vseh narodnih organizacij, zlasti kot dolgoletni vodja lovskega društva, kot starosta Sokola in večkratni odbornik drugih društev. Prožnost svojega duha in obilnih izkušenj poklanja še vedno kot odbornik narodnih društev in predsednik zajednice »Šola in doma« v Krškem.

Kot velik strokovnjak si je v dolgih službenih letih pridobil splošen ugled, obširen krog prijateljev in znancev so pomnožile tudi njegove lepe osebnostne lastnosti in prijateljsko družabnost. Še mnogo srečnih let!

Na žrtveniku Sokolstva je upesnilo mlado življenje Ivana Gerželja. V zemlji počiva mladenič, ki smo ga še pred nekaj leti videli med naraščajniki. Mnogo je obetal.

Postal je član in podnačelnik društva na Pobrežju. Koga smo drugega videli vedno ob prostem času v telovadnici ali na letnem telovadišču, kakor »Sinko«? Sinko smo ga imenovali, vsak ga je z veseljem klical po tem imenu.

Bili smo trdno prepričani, da bo vodil nekoč naše mlado društvo. Ko se je zgodila usodnega dne v naši telovadnici nesreča, nam je stisnila srce v težki slutnji. Toda verovali smo v moč mladega življenja. Še takrat, ko je zadnjič dihnil, nismo izgubili vere. Ali potem je bilo vse tiho in vedno tišje... Zaveval je grob in iz njega je prihajala težka pesem. Črna zastava na letnem telovadišču je naznanila smrt...

Dolga in bridka je bila pokojnikova zadnja pot. Sklonjenih glav, kakor da nas železna roka usode tišči k tlom, kakor da nas oklepajo verige, smo stopali za krsto. Poslednja Sinkova pot nas je vodila mimo telovadnice in mimo letnega telovadišča, ki je ozelenelo in čaka na vršenje telovadcev. Tebe, Ivan, ki si bil najboljši, bo čakalo zaman! Zagrnila je prst nov grob. Solnce je žarelo v zatonu. In prerोजना semlja je dalje razvijala svojo lepoto. Edino svetel, toda nepozaben spomin bo ostal med nami na Tebe, dragi naš Sinko!

Mesto z 20.000 prebivalci brez gasilcev

Prilep, 20. aprila.

Staroslavni Prilep Kraljeviča Marka je imel 17. t. m. svoj črni dan, ki mu je pokazal silno jaeno in razločno, da dandanes ne zadostuje za življenje, napredek in razvoj mesta z 20.000 prebivalci stara slava, črna in razvaline Markovskega gradu na hribu nad mestom in iz narodne pesmi, temveč je treba, da je mestna občina, kateri je v prvi vrsti poverjena skrb za varstvo življenja in imetja svojih občanov, oskrbljena vsaj z najnujnejšimi sodobnimi

5.000 prevelek za blazine

opere gospodinja v 40 letih. Ali to je samo del trpljenja, ki ga ima večina gospodinj vse svoje življenje z žeto. Koliko ur je porabila prej — težko sklonjena nad pralnim čebrom — samo za družinsko perilo!

Ogniti se temu delu sicer ni mogoče — olajša se pa zdaj lahko... s Schichtovim Radionom. Zakaj Radion pere sam.

Tako lahko je zdaj to

- A) zvečer se perilo namoči,
- B) drugo jutro se Schichtov Radion v mrzli vodi raztopi, v raztopini pa se potem kuha perilo vsaj 15 minut,
- C) nato se perilo izpere najpoprej v topli, potem v mrzli vodi, dokler ni voda čista... in perilo je opranol!

Brez menanja, brez otepanja prizanesljivo in hitro kakor sneg belo perilo s Schichtovim Radionom.

Ne muči se!
Vzemi SCHICHTOV RADION

arodstvu za izvajanje takega varstva. Kakor so se zanašali na neko žudežno varstvo svojega pravilnega zaščitnika, niso prilipeški mestni očetje nikdar mislili na to, da bi bilo treba ukreniti kaj za obrambo meščanstva proti nevarnosti požara, dasti je velik del Prilepa zgrajen iz lesa in je zato nevarnost ognja še tem večja. Prilep, mesto s nad 20.000 prebivalci, še danes nima gasilcev, niti prostovoljnih niti poklicnih, in mestna občina sama niti nima nikakršnega gasilnega orodja. In ta malomarnost mestne občine v tem za vse meščanstvo tako važnem pogledu se je zdaj kruto maščevala. V terek dopoldne okoli 10. ure je začelo goreti v etari čaršiji, kjer so vse prodajalnice, ki so obenem tudi delavnice — dučani s šepenci — zgrajene skoraj izključno iz lesa. Ker je pihal močan veter, se je ogenj širil s silno hitrostjo. Gasiti sploh ni bilo mogoče. In s čim naj bi se gasilo, ko ni ne brizgalne cevi ne ničesar drugega! Šele ko je veter ponehal, se je moglo misliti na ustavitvev požara, kar se je napelel vendarle poserešilo okoli 6. ure popoldne. Požar je divjal tako celih osem ur, a če bi ne bilo vojaštva, ki je prihitalo na požarišče s svojim akromnim gasilskim orodjem in zastavilo vse svoje moči, bi se požar ne bil ukrotil. Pol Prilepa bi bilo mogoče izginiti v plamenih. Tako pa se je vendar poserešilo rešiti mesto. Zgorelo pa je kakih petindvajset čaršijskih prodajalnic, pri čemer je bila največja sreča, da se je vojaštvo poserešilo obvarovati ognja prodajalnico nekega trgovca s železnico, ki ima tudi zalogo smodnika in drugih razstreliv. Naj bi se bila vnela ta zaloga, pa bi bila započatena usoda velikega dela mesta.

Hude posledice „mile“ zime

Kako je letos trpelo rastlinstvo in divjad — V eni sami drevesnici je pozeblo nad 1000 jablan

Dočim ljudje pretekle zime niso občutili kot posebno ostre, je bila za živalno in evantano hruška kakor dosedaj vse zime, ki jih pomnijo najstarejši ljudje. Se nobeno leto ni poginilo toliko divjadi in ni bilo uničenega toliko dreves kakor baš v zimi 1933-34, kljub temu, da temperature pretekle zime ni mogoče primerjati z mrazom v l. 1929. V zadnji zimi je bilo povprečno okoli 7 do 8° pod ničlo; enkrat je zlezlo živo srebro v radovoljskem srežu, v nasebinah, do -14°, enkrat pa blizu -20°. Leta 1929 je bilo mnogo dni po -24 in -25°, nekajkrat celo 32° mraza.

V letu 1929. je pritisnil mraz okoli sv. Treh kraljev in je trajal do sv. Matije. Ko je bilo živo srebro pod -24°, je pričelo pokati gozdno drevo, zmrazilo se smreke. Sploh opazamo, da rastlinstvo in živalstvo pri nas prenese mraz do -23° pri normalnih razmerah. Slednje mislim, če mraz pritisne pravočasno; po božiču. Letos pa je bilo to vse drugače; mrazil je nastopil za mesec in pol prezgodaj.

Skoraj vsako jesen je pred sv. Martinom, ki ima god sredi novembra, deževno vreme. Temperatura znaša nekaj stopinj nad ničlo. Ko tisto deževo poneha, imamo še nekaj lepih dni in zima prične polagoma kraljevati z začetkom decembra, okoli sv. Miklavža. Večkrat smo bili brez snega tudi ob božiču. Lansko jesen je bilo drugače. Ko je nastopilo jesensko deževje, je pritisnil sicer majhen mrzel val, a bil je vprav usoden za rastlinstvo in živalstvo. Temperatura se je znižala na +2° in že to je zadostovalo, da je pričelo snežiti v času, ko tla še niso bila zmrzjena. Ker je že takoj vpočetku hudo snežilo, je prvi sneg obležal kakih 14 dni. Na to je v mnogih krajih skopnel, toda ne za dolgo. V začetku decembra je ponovno snežilo, tako dolgo, da se je v dolinah nakopičilo do meter debela plast. Po planinah ga je pa bilo celo po dva in še več. Zatem je pritisnil najhujši mraz zadnje zime. A ob božiču dalje smo imeli, lahko rečemo, prav milo zimo.

Kdor je imel priliko opazovati v pridi vse omenjeno, je videl, da je zima izmenadila živalstvo in rastlinstvo. V pretekli zimi smo imeli priliko opazovati, kako hude so posledice v naravi, če pride le za malenkost iz normalnega tira. Sprememba temperature za 2° je povzročila, da je ob sv. Martinu namesto dežja snežilo. Nobena stvar še ni bila pripravljena na to. Ker še ni odpadlo listje z drevoj, je mokri, težki sneg polomil mnogo vej in vrhov. Sneg, ki je padel na tako zemljo, je uničil večino

ozim. Posebej so na Gorenjskem skoraj vse pšenice, posebno iz tujih krajev pripeljane. V nekaterih krajih so pozeble tudi rži.

Bolj čudno, kakor pri osimnah, o katerih vemo, da rade pozeboje, če jih pokrije sneg, da je pri ne posebno nizki temperaturi poginilo toliko živali in propadlo toliko sadnega drevoja. To si lahko tolmačimo takole: človek lahko zmrzne že pri temperaturi med +5° C in 0° C če vpliva nanj dalj časa in pod raznimi za telo neugodnimi vplivi, kakor so utrujenost, bolezen, pijanost. Posebno neugodno upliva mokrota, ki odvaža mnoge toplote. V pretekli jeseni je bilo vprav to. Moker sneg je premočil diako živali in perje ptic. V drevu so bili brščas še sledovi sokov. Živalstvo in rastlinstvo pa tudi še ni bilo primerno pripravljeno za zimo.

Prvi so lovci opazili hude posledice zime. Našli so že v novembru, posebno pa v decembru, mnogo mrtve divjadi, največ mlade srnjadi. Mnogi so sodili, da je srnjad poginila zaradi pomanjkanja hrane. Ko so jo odprli so v največ primerih videli, da je imela srnjad polne želodce. Tudi kmetje so bili pripravljani na najhujše, da bo treba pomladi ponovno s težkim trudom obdelati polje in kupovati novo seme. Najbolj iznenadeni pa so bili sadjarji, ki so uvideli, da so zajci jedva majhen del tega ogledali, kar je uničila zgodnja zima.

Od dneva do dneva, čim bolj je šlo na pomlad, se je poznalo lepim, ravnim pepovom, da so pozebli v mnogih primerih od korenin do krove. Nekateri sadjarji so odstranili pokvarjena debelca, toda našli so se pa tudi taki brezvestneži, ki so peljali zmrzjena drevesca na trg in jih tam prodajali nevesčakom pač kot zdravo drevje.

Izredno hudo je bila prizadeta naša najbogatejša in najbolj vzorno oskrbovana drevesnica v Mošnjah pri Radovljici. Njen oskrbnik šolski upravitelj g. Prestor je ugotovil, da mu je zgodnji mraz uničil nad 1000 s težkim trudom vzgojenih dragocenihih debel. Pozeblo pa ni le drobno in šibko, marveč po večini 3 do 4 letni cepovi. V hudi zimi 1929 ni znašla škoda niti desetega dela letošnje. Pozeble so pa po večini: pisani kardinali, Baumanove renete, Jakob Lebel in celo sicer precej odporni bobovec. Dobro so se držali: šmidberger, Bojkovo jabolko in astrahan. Med mladimi cepovi je pozeblo največ jonatana. Poleg jablan pa je uničila zadnja zima seveda tudi mnogo hruški.

Več zanimanja za vojaške zakone?

Vojaški zakoni in pravila vsebujejo do ločbe, ki so za narod velike važnosti, saj ne nalagajo samo dolžnosti, temveč priložijo potrebnim mnogim olajšavam in ugodnostim. Te odredbe pa so našemu ljudstvu vse premalo znane, ker se zaradi pomanjkanja pravega razumevanja tem zadevam ne poklanja toliko zanimanja, kolikor bi ga zaslužile. Mogoče bo naslednji primer pripomogel k spoznanju, da nam nevednost tudi tukaj mnogo škoduje.

Trije delavci brez imetja, »A«, »B« in »C«, vsi enake starosti (okoli 50 let), so imeli po 2 sinova in 5 hčera. Starejši sinovi vseh treh delavcev so pred dolgimi leti odšli za delom v Ameriko in od tedaj ne vzdržujejo s svojci nobenih vezi.

Delavec »A« se je od nekdanj zanimal za važnejše odredbe vojaškega zakona in pravila, ter je od svojega sosedu, občinskega tajnika, ki sta si bila dobra prijatelja, poizvedel marsikaj, kar je moglo biti za njegovo koristnega. Delavca »B« in »C« pa se za vojaške zadeve v splošnem nista zanimala.

Ko so mlajši sinovi dorasli na nabor, »A«-ju ni bilo težko, urediti vse priprave. Ob določenem času, ki mu je bil dobro znan, je pričel naborni seznam in se prepričal, če so vpisani podatki točni in popolni. Vedel je, kolike važnosti so baš družinski podatki za določanje kadrskega roka.

»B« in »C« sta sicer čitala razglas, s katerim je občinski urad v smislu čl. 17 pravila o rekrutovanju pozival starše nabornikov, naj si v nabornem seznamu v občinski pisarni prečitajo podatke o njihovih družinah, da bi si mogli pravočasno pribaviti dokaze, ki bi jih morali dostaviti naborni komisiji za one podatke, ki v nabornem seznamu sploh niso vpisani, ali pa so napačni. Toda se za to stvar, misleč, da je nepotrebna, sploh nista brigala.

Tudi za nabor se »B« in »C« nista zanimala. »A« pa je na dan nabora odšel s sinom, da dokáže pred naborno komisijo, da je njegov starejši sin že 7 let ločen od družine. S potrdilom, ki mu ga je zahtevalo izdal občinski urad v smislu čl. 53 (6. od-

stavek) vojaškega zakona, mu je to brez težav uspelo, zaradi česar je naborna komisija njegovemu sinu določila skrajšan kadrski rok (čl. 49 b-1) zakona o ustroju vojske in mornarice). Zadeva je bila pravilno urejena, popolnoma v duhu odredb pravila o rekrutovanju. Izdatkov je imel le 20 Din, kolikor je bilo potrebno za pravilno kolikovanje občinskega potrdila.

Delavca »B« in »C« sta se nemalo začudila, ko sta jima po končanem naboru sinova počela, da morata služiti vsak po 18 mesecev, medtem ko bo služil sin delavca »A« samo 9 mesecev, čeprav so družinske razmere vseh treh popolnoma enake. Težko sta si dala dopovedati, da je bilo potrebno le dokazati, da sta njihova starejša sinova vsaj 5 let povsem ločena od družine, da jih gmotno ne podprata in da z družino ne vzdržujeta nobenih stikov, pa da bi bila naborna komisija tudi njima skrajšala kadrski rok na 9 mesecev. »A« jima je razložil, da to, kar sta zamudila, še lahko popravita, če vložita prošnjo na komando vojaškega okrožja.

»B« ni okleval. Takoj si je dal sestaviti prošnjo in jo odposlal komandantu vojaškega okrožja. Prošnjo je kolkoval s 5 Din, za rešitev pa je priložil kolek za 20 Din. Da podkrepil podatke svoje prošnje, je priložil izvod iz krstnih, poročnih in mrtvaških matric, ki ga je v smislu odredb zakona o takšah kolkoval s 60 Din (za prve tri vpisane družinske člane, to je za očeta, mater in starejšega sina, za vsakega po 10 Din, za ostalih 6 in sicer za mlajšega sina in 5 hčera, pa za vsakega po 5 Din); potrdilo davčnega urada o neposrednem davku, kolkovano z 20 Din, in občinsko potrdilo, da je njegov starejši sin že 7 let popolnoma ločen od družine, ki je bilo prav tako kolkovano z 20 Din.

Prošnja je bila ugodno rešena — sinu je bil kadrski rok skrajšan na 9 mesecev. Seveda pa je imel precejšnje izdatke, ki jih je težko pogrešal. Saj je samo za kolikovanje prošnje in prilog izdal 125 Din.

»C« je bil oprezniji. Videč, da so delavcu »A« odredbe pravila o rekrutovanju dobro znane, ga je zaprosil za pomoč. »A«

mu je rad svetoval, kako naj sestavi prošnjo. Opozoril ga je, da je kolikovanje prošnje s 5 Din nezgodno in da mora tudi za rešitev brezpogojno priložiti kolek za 20 Din. Še posebno mu je priporočil, naj si v občinski pisarni prečita naborni seznam, kolikor se njega tiče, in naj pazljivo pregleda, če so v njem vpisani vsi člani njegove družine in letni neposredni davki. Če najde to v redu, mu je razložil, si prihrani 80 Din in sicer 60 Din, ki bi jih moral izdati za kolikovanje izvoda iz krstnih, poročnih in mrtvaških matric in 20 Din za davčno potrdilo. S pravilom o rekrutovanju (čl. 62, odstavek 5.), mu je razložil, je namreč izrecno določeno, da prošnjam ni potrebno prilagati dokaze za take podatke, ki jih komande vojaških uradov že itak imajo v nabornem seznamu in v ostalih knjigah. Seveda je pa potrebno, da se v prošnji izrecno navede, da so podatki, ki so vpisani v nabornem seznamu, pravilni in popolni, ker v dvomljivih primerih komanda vojaškega okrožja lahko vseeno zahteva priložitev navedenih listin. S poudarkom je še »A« naglasil, da sinu kadrski rok nikakor ne bo skrajšan, če bi pozabil svoji prošnji priložiti občinsko potrdilo, da živi njegov starejši sin že 7 let popolno-

Ali so boleznii pljuč ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje sanjam odvisno vse, ki trpe na astmi, pljučnem katarju, zastarelem kašlju, zaslinjenju, dolgotrajnem prehladu in hripju, a dosedaj še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od našega populnoma brezplačno knjigo s slikami

Isopod perava dr. med. Gustmanna, bivšega šef-zdravnika v zavodu za Finsenovo zdravljenje (kuro) o temi: »Ali so pljučne bolezni ozdravljive.« Da damo vsakemu bolniku priliko, da si razjasni vrsto svoje bolezni, smo se odločili, da pošljemo to knjigo vsakomur brezplačno in francoz zaradi svojega bingra. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano s Din 1.75) s točnim naslovom na Fuhlmann & Co., Berlin 614, Mühlgrabenstr. Nr. 25-25a. Odobreno od min. soc. politike, sanitetni oddelek št. B. 2416 od 12. decembra 1933. 2844

ma ločeno od družine, da svojcev nikakor ne podpira in da z družino sploh ne vzdržuje nobenih stikov. Priporočal mu je, naj prošnjo preda občinskemu uradu, da jo ta odpošlje komandantu vojaškega okrožja, ker si tako lahko prihrani izdatke za potnišino, ki je precejšnja, ker se morajo take prošnje pošiljati seveda priporočeno, da se ne izgube.

»C« se je točno ravnal po navetih delavca »A«. Sinu je bil kadrski rok skrajšan na 9 mesecev. Izdatki so znašali 45 Din. J. R.

Za prekmursko gimnazijo!

Kulturni in vzgojni pomen popolnega zavoda

V članku o nacionalni vzgoji — ki sem ga pač podpisal, a je uredništvo brez moje vednosti pristavilo še trenutni moj službeni položaj — sem ugotovil, da je treba za uspešno nacionalno vzgojo velikih dejanj, kakršnih posameznik in privatna inicijativa komaj zmoreta; tako je umeti tudi zaključek članka, ker je znano, da so se posamezniki pač zelo trudili, da širijo tudi po Prekmurju nacionalno prosveto in z njo nacionalno zavest. Treba pa je ugotoviti, da bi bila ravno za državno in nacionalno vzgojo največjega pomena celotna državna gimnazija v Murski Soboti, ker bi to bilo re veliko in uspešno dejanje tako za Prekmurje je kakor za naše državno in narodno edinstvo.

Ko bi bili merodajni krogi priče enodružnosti in manifestacije, ki je nastala med stoterimi malimi in velikimi »kbrmi, ki tarejo dandanes prekmurske ljudi, ko so začeli besedo o celotni prekmurski gimnaziji na nedavnem zboru JNS, gotovo bi se ne upirali in bi naklonili Prekmurju zavod, ki ga Prekmurje tako želi in že ves čas bolešno čuti, da ga ne more doseči nazivlje prošnjam in žrtvam, ki jih je doprinešilo.

Ob prevratu je bil odprt prvi gimnazij-ski razred v postopku, ki ga je bila ogreka uprava postavila za meščansko šolo, kajti gimnazija za Prekmurje je bila v Monstru Slovenska gimnazija se je postopno izpopolnjevala, tako da je imela jeseni 1925 že sedmi razred, ko ga je državna uprava ukinitila, dokler ni leta 1927. reducirala zavod le na nižjo gimnazijo. Že medtem je občina Murska Soba vzdrževala posamezne višje razrede, od takrat naprej pa vsa, tako da so mogli prekmurski dijaki dve leti maturirati že v Murski Soboti. Ker pa so bili stroški za višje razrede preveliki in pričakovaneja podražila teh razredov ni bilo, je postal leta 1931. zavod res le nižja gimnazija, a vedno in vedno se pojavlja zahteva, da država znova dovolj, da se zavod izpopolni.

Treba je poudariti, da pride v Prekmurju en dijak — nižjgimnazijec komaj na 524 prebivalcev, medtem ko pride po drugih okoliših, vsaj v dravski banovini, na manjše število in celo že na 217 prebivalcev, tako da se o Prekmurju pač ne more trdit, da preveč otrok študira. Poleg tega pa je Prekmurje tako oddaljeno od kakega kulturnega centra, kakor nobena pokrajina vsej severozahodnem delu naše države ne. — Ta pokrajina je bila do prevrata tudi najbogatija našemu nacionalnemu in kulturnemu tujanju in bi že zaradi tega zaslužila, da se ji nudi pomoč, da nadoknadi in dohiti one dele države, ki so že desetletja imele svoje narodno šolstvo in bile deležne neposredno slovenskega kulturnega življenja. Kraji, ki so najhujše trpeli nacionalno, imajo pač najprej pravico doseči izpolnitev svojih narodnih in kulturnih zahtev, in med te spadata Prekmurje in višja gimnazija v Murski Soboti.

Nadarjenost tukajšnjega prebivalstva, ki si je ohranilo pod anjuškim madžarskim pritiskom svoj jezik v govoru in knjigi, izmed katerega zna skoraj eleherni človek poleg materinskega še madžarski in nemški jezik, naravna sposobnost, zaradi katere so si Prekmurci na vse strani sveta našli pol za zashizkom, pač tudi upravičujeta, da nakloni država svojo ustanovo ravno Prekmurju, da tako čim bolj razvije že naravne talente.

Pokrajina sama se je butila dostej stalno zapostavljena, zapostavljali so jo tudi državci, ki so smatrali za pravo mučenstvo, ža-

čarovniškega mazila. To delajo oprnice ob treh različnih časih: na veliki četrtak, na binkoštno nedeljo ter ob sobotah zvečer. In to vedno na Kleku. Mazilu pridenejo vedno tudi človeško srce in mašč. Prej omenjena Bundra je ponoči prerezala z nožem polneto dekletce ter mu odvzela srček in mašč, kar je porabila za mazilo. V izbo je splavala skozi okno. Pri izdelovanju čarovniškega mazila uporabljajo tudi sveti zakramenti, ki ga je obtoženka prejela nekoč pri frančiškanih v Novem mestu, ga zavila v rutico in štiri leta hranila v skatlici. Tudi za točo je povedala, da jo delajo iz kvaternega pepela, peska in jutrnje rose.

13. aprila je bila Jeršetka pred vsem sodnim dvorom še enkrat vprašana, če je v mučnici izpovedala resnico, kar je neorečno žensko bitje potrdilo. Kaj pa ji je bilo sicer storiti! Smrti je bila zapisana, to je vedela, čemu si večati in daljšati muke.

Čez tri dni je bila sojena in obsojena — »po božjih in cesarskih postavah zaradi čarovništva, s čimer se je pregrešila zoper božjo in cerkveno zapoved, kar je zatajila pravo vero, visoki dvor zamehljivo omalovaževala, čestila živega vraga in se z njim večkrat telesno združila. V svarilo in nauk držim se; ji na morišču zadreže vrv okoli vratu in se jo zadavi, niemo truplo pa vrže na grmado in upelje. To se je zgodilo še isti dan, 16. aprila 1696. leta, nedaleč od rupskega gradu.

Obsojena nosi črn žig, pritičen na mehovek-kozenočevu. Podpisan je dr. Johann Georg Gozberer kot krvavi sodnik (Bann-Richter) rimskocesarkega Veličanstva v vojvodini Kranjski. V. P.

Muzejskega društva snujejo »Prirodoslovno društvo« na najširji podlagi, ki naj omogoča smotreno delo vzporedno s strogo znanstveni, aplicirani in poljudni smeri. Ustanovitev tega društva je eminentnega znanstvenega in kulturno vzgojnega pomena. Ono naj tvori središče, okrog katerega se bodo osredotočila vsa znanstvena, organizatorna in poljudna vzgojna stremjenja na poprišču prirodnih ved. Zato so vjudno vabljivi vsi, da pristopijo k »Prirodoslovnemu društvu« kot člani in se udeležijo ustanovnega občnega zbora v soboto 28. aprila ob 18. uri v zborniški dvorani na univerzi z naslednjim dnevnim redom: 1. historičen pregled prirodoslovnega dela pri nas, 2. ustanovitev društva, 3. volitev društvenih funkcionarjev, 4. določitev članarine in ustanovnine.

Kmetijski vestnik

O škropljenju drevja

Lepo pomladno vreme je središče pri naših sadjarjih neobičajno zanimanje za oskrbovanje sadnega drevoja. Prednjačijo predvsem Slovenske gorice od Maribora do Radzone in Mure in tudi preko nje v Prekmurje. Ne zastajajo obubožane Haloze, Savinjska dolina in nekateri srezi v bivši ljubljanski oblasti. Naravnost nerazumljivo ga je, da se dobe pri nas še prvotni sadni okolišji, zlasti v bivši ljubljanski oblasti, kjer se kljub pouku le prav malo stori za sadjarstvo. V takih primerih bi kazalo, da je obnavstva v smislu znanstvenih predpisov naravnost prišla makomaruže k temu velevažnemu delu. Pa to je zadeva zase. Razveseljivo je torej dejstvo, da večina naših kmetov sadjarjev v naših največjih sadnih okolišjih s prav majhnimi izjemami naravnost tekmujejo med seboj, kdo bo imel lepše dreve in kdo bo to delo pravilneje obavil. Škoda je, da se naši sadjarji premalo zavajajo tudi potrebe gnojenja sadnega drevoja, bodisi z domačimi, bodisi z umetnimi gnojili.

V pogledu snajenja, obnavljanja, boljenja in zimskega škropljenja s karbonskimi sredstvi, odnosno s žvepleno apno brozgo, smo v letošnji zimi precej napredovali. Tudi oblastva so pripomogli k nakupu zatirnih sredstev. Vsekakor se opazja, da mnogostevilna predavanja sadjarjih in kmetijskih podružnic in tedaj sreskih kmetijskih odborov, niso bili zaman. Sodelovali so poleg sreskih kmetijskih referentov tudi mnogi učitelji z veliko požrtovalnostjo. Dal Bog, da bi bilo tudi odslej vreme našim gnojnim sadnemu drevju.

Gnojenje drevja je poglavje mase. Za letos se o tem govori skoraj od spilače ved. Okoli drevja pa se še lahko potrosijo hitro učinkujoča gnojila, kakor čileki soliter, superfosfat in naposled kalijeva sol, ki seveda tudi pozneje učinkuje za ročnost dreves. Razen tega se dreves še lahko zaliva ob deževnem vremenu z razredčeno gnojnicjo.

Zlaj prihajamo postopno v čas pomladnega škropljenja sadnega drevja, ki gotovo ni nič manj važno od zimskega. Sredstev imamo dovolj na razpolago, tujih in domačih. Za zatiranje glivičnih bolezni, kakor so škrlup, pegavost in razne zahrbitne rje, uporabljamo najboljše borovsko smeo, odnosno raztopino murgalice in apna. Živalke škodljivce, grščič mrčec, kakor jabolčnega zavijača, klesca črvčka itd. zatiramo s primerjo arsenikovitih preparatov k tej brozgi. V to svrhu nam služi prav dobro nozpracen (1 kg stane 30 Din, zadostuje 0.76 do 1 odstotna raztopina) in nozprait (1 kg stane 45 Din; pri odjemu večjih količin stane popust), ki ju ima Kmetijska družba v svojih skladiščih v zalogi.

Sadjarjem in vinogradnikom, ki so si nabavili modro galico in ki imajo s ajo ravnati, priporočamo, da si nabavijo razno zelenilo, ki vsebujejo arsenik, kakor švajnturško zelenilo (urania). Na 100 litrov pripravljene galice škropiva vzamemo 12 do 15 dkg tega arsenikovega preparata, ki mu primejamo 2 do 3 kg galicne apna. Zelenilo in apno se morata zmešati v kašasto brozgo, ki je potem razredčimo z 90 litri vode. V drugem škroplju pripravimo raztopino modre galice, to je za 1% vzamemo 1 kg galice, ki jo raztopimo v 10 litrih vode. Raztopljeno galico prilijemo potem raztopini apna in zelenila uranije. Ko preizkusimo brozgo z belim fenofaleinim papirjem, ki mora postati rdeč, je škropivo pripravljeno.

Na ta način smo si napravili razmerno zelo ceneno in uspešno škropivo, s katerim dosežemo prav dobre uspehe. Prvih moramo škropiti tik pred cvetenjem, drugih pa, ko se je cvetje osulo, in tretjih kake 3 tedne pozneje, ko so plodovi že za ločnik debeli.

Zelo poceni in prav uspešno sredstvo je tudi žveplovaapna brozga, ki jo izdelujemo tudi pri nas. Mnogi si jo tudi sami pripravljajo. Ker pa je sredstvo razmerno poceni, kaže bolje, da si jo nabavimo. Žveplovaapna brozga zatiramo ne samo živalce škodljivce, kakor razne pršice, bolhače in kaparje, temveč še bolj uspešno je to sredstvo proti kodravosti pri breskvah, škrlupu ali grintavosti na hrškah in jablanah, kakor tudi proti raznim plesnjam. Pri pomladnem škropljenju vzamemo za prvo škropljenje pred cvetenjem 3 odstotno raztopino (1 liter brozge na 30 do 35 litrov vode), za drugo po cvetju pa 2 do 2.50 odstotno in za tretje škropljenje tudi 2 do 2.50 odstotno kake 2 ali 3 tedne pozneje, ko so plodovi primerno razvili. Ako dočamo pri drugem in tretjem škropljenju k 100 litrom žveplovaapne brozge še 30 do 35 dekagramov sivčenege ali apnene arsenata, uničimo tudi obenem jabolčnega zavijača. Sredstev imamo torej dovolj. Naloga naših sadjarjev na je, da si sedaj eno ali drugo sredstvo izberejo Geslo sadjarjev, ki hočejo pridelati zdravo sadje za trg, naj bo: Preudarno in temeljito pomladno škropljenje sadnega drevja. Fr. K.

Zgodba o sežigu dolenske čaravnice

Dvestotredesetosem let do dni, ko je ruperski graščinski sodišče obtožilo kmetico Nežo Jeršetko čarovništva. Grad Ruperč vrh uro hoda oddaljen od Novega mesta, je bil tedaj množična gosposka. Nastal je iz znanega gradu Mehovo, ki so ga leta 1515. razušili uporni kmetje. Grad so kasneje spet prenovili, gosposka pa se je zrasla v ravnino sredi gozdov, v novo zgrajeni grad Ruperč vrh. Po dvakratnem mučenju je Jeršetka priznala le, da je ob gtovem času nabirala po polju roso in da je redila neke kaše, s katerimi je soodnim kravan in ovcam čenala mleko. Ker ji hujšava niso mogli dokazati, so jo spet izpustili.

Dve leti kasneje sta jo dva ovaduhla ponovno obdolžila čarovništva in mehoveko sodišče je 11. aprila 1696. leta sestavilo proti njej obtožnico.

N-ža Jeršetka — kakor jo nazivajo speli v arhivih — je izpovedala, da je doma iz bližnje Žužembarka, 55 let stara, poročena, mati treh samih otrok in kmetica, molodna baronja Prennerju. Obtožnice ni hotela priznati, zanikala je tudi ono, kar je pred dvema letoma priznala na Ruperč vrhu, nar kar jo je mehvsko sodišče obdolžilo: »Ker je že pred leti priznala to, kar zdaj taj, in ker je celo nameravala pobegniti, naj pride v mučnici.«

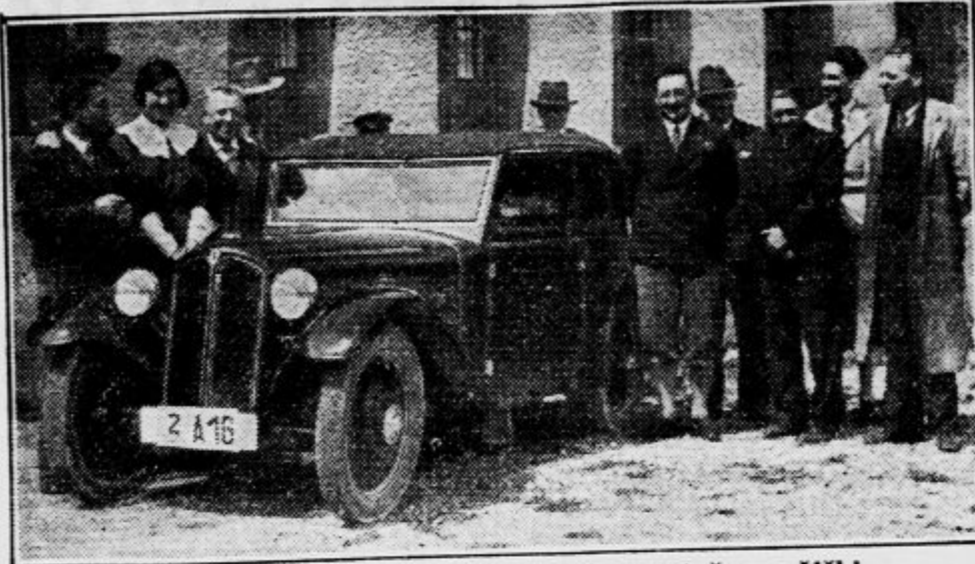
12. aprila so jo ob desetih dopoldne pričeli mučiti in to je trajalo do dveh zjutraj, torej polnih šestih ur. Da se reši strašnih muk, je priznala vse, kar je sodišče od nje zahtevalo. Priznala je za resnično vse, česar jo je obdolžil že justificirani tat Jakob Su-

pe. Dalje je izpovedala, da jo je pokojna kmetica Bundra pred sedmimi leti k tmu zapeljevala in jo naučila, kako se pobira rosa in kako se pomočjo ali odvzame živni mleko, za kar je uporabljala kašo goža. Dala ji je čarovniško mazilo, s katerim se je mazala in uganjala čarovnijo na križpoti nedaleč od Ruperč vrha, o veliki noči pa na gori Šmerjaku. Tam so plesali. Prišla je tudi njena prijateljica Katarina Pirčeva. — Nato so odplavali vsi na Klek, kjer so pili vsakovrstno sladko in kislo vino ter jedli bel, črn in zelen kruh. Namestu s štruklji se, se gostili s konjskimi figami. Vse to so napravili s pomočjo svojih vrazilih pripomočkov. Prejšnje leto se je udeležila take podobne tudi Marina, Lovrčeva žena, ki je napravila kasneje pod bližnjim Lubnjem od silo veliko škodo. Na Kleku je bilo kaj več. Vse je skakalo, norelo in plesalo, med njimi hudobni duhovi, ki jih je bilo poznati le po velikih rožičkih, sicer so bili oblačeni kot kmetje. Tudi Nežka je imela med njimi ljubčka, jakca po imenu. Bil je zastaven možak, le zelo mrzel je bil po rokah, nogah in po vsem životu. Po ranjanju je lezlo vse k počitku. Tudi Nežka se je spravila s svojim ljubčkom na ležišče. On ji je obljubil denar in blago, ona pa mu je zapislala telo in dušo po smrti. Da se v veliki sneži ne zarašča, ji je zapeljivce napravil pod levo ramo črno znamenje in ji naročil, naj pride vsak sveti večer tja. Bila je kasneje še trikrat tam in je svojega ljubčka zelo priklenila nase.

Mučena obtoženka je izdala tudi recept

Prvi domači avtomobil

Krstna vožnja v Ljubljani zgrajenega „Triglava“

Prvi „Triglav“ pred delavnico »Avtomontaža« v Šiški

Ljubljana, 21. aprila.

V sredo je zapustil delavnico »Avtomontaža« d. d. v Šiški prvi osebni avtomobil poldoma izdelan doma. Krasti voz je vzbujal pozornost na ljubljanskih ulicah. Naslednji dan je bil voz že prodan v Zagreb. Podjetniki, ki so ustanovili »Avtomontažo« in ki nam obetajo postopno ustvariti docela samostojno industrijo na domačih tleh, so torej dosegli s prvim vozom popoln uspeh, h kateremu jim moramo samo čestitati. Fabrikacija avtomobilov namreč spada — lahko bi dejali — med panoge žlahtne industrije, za katero je potreben izbran material, izbrane delovne metode in izbrano strokovno znanje. Zaradi tega je doslej uspevala avtomobilska industrija samo v tistih deželah, ki se lahko pohvalijo s solidno tradicijo v strojni gradnji. Šele zadnja potresna leta v gospodarstvu so tudi v tej industrijski panogi marsikaj preobrnila. In kakor lahko na lastnih tleh opazujemo preseljevanje tekstilne industrije iz Zapadne in Srednje Evrope, kjer je bila tako rekoč avtohtona vse bolj proti vzhodu, tako utegnemo doživeti tudi se selitev nekaterih drugih industrij na ugodnejši teren. — Evo, ta val preseljevanja industrije, ki so ga sprožile močne potencialne diference v gospodarstvu, nam je zdaj prinesel tudi prvo domačo avtomobilsko tvornico.

Vse kaže, da so prilike za proizvodnjo avtomobilov pri nas danes ugodnejše, kakor kdaj prej. V Jugoslaviji so cene materiala in mezd n. pr. v primeri z Nemčijo skoro polovične in logično je, da mora biti tudi pri nas zgrajen avtomobil dosti cenejši od uvoženega. Težave so samo v investicijah. Ker so potrebni za strojno delo, ki ga je pri vsakem avtomobilu še zmerom kakih 50 odstotkov, dragi orodni stroji, se rentira njih nabava le pri zelo visoki produkciji.

Zato se je podjetje odločilo, da prevzame za začetek samo ročno delo, izdelke, za katere so potrebni dragi stroji, pa si bo nabavljalo v inozemstvu, dokler jih ne začne postopoma drugače za drugim izdelovati doma, izvenzemski nekatere specialne dele, ki jih izdelujejo posebne tvornice.

Po vsestranskem preudarku, kakšen tip avtomobila bi bil za naše prilike najprimernejši, se je podjetje odločilo za nemški voz tipa DKW. Ta voz združuje pri nizki ceni visoko gospodarsko vrednost, vse najmoderneje tehnične pridobitve in je, kar je glavno, dovolj trdne in elastične konstrukcije, kakršno zahtevajo naše slabe ceste.

V Nemčiji se producira dnevno 200 voz DKW po ceni 2500 mark. V našo državo uvožen velja te voz, vseh šest, carino in druge stroške preko 60.000 Din, kar je za kupno moč naših interesentov vsekakor previsoka cena. V domači tovarni zgrajen voz popolnoma iste kvalitete velja pa samo 35.500 Din, oziroma 39.800 Din, če pristoje jemo še luksuzni in obratni davki. To pomeni za 35 odst. nižjo ceno kakor pri enaku izdelku, uvoženemu iz inozemstva.

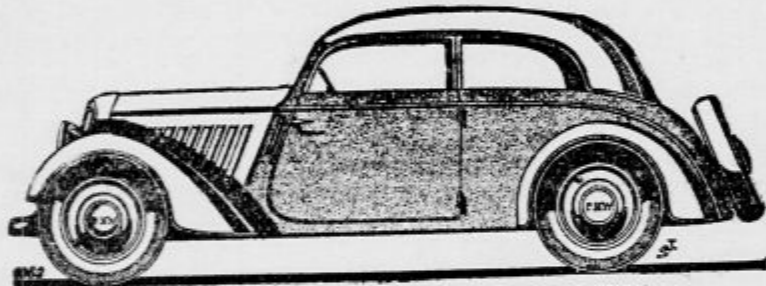
Novi domači voz, ki so mu izbrali ime »Triglav«, se bo nedvomno uveljavil ne samo zaradi nizke nabavne cene, marveč tudi zaradi izredno nizkih obratnih stroškov. V dvotaktnem motorju, ki se montira v te vozove, je izrabljen patent tako zvan »protitlačni« izmenjavni plinov, ki omogoča dvakratno izrabo goriva, s čimer se potrošnja bencina zmanjša skoraj na polovico. Poskusne vožnje po vseh vrstah cest in ob vsakem vremenu so pokazale, da porabi voz na 100 km vožnje samo 6 do 6,5 litrov bencina, kar pomeni celo pri nas, kjer imamo najdražji bencin, še znosne izdatke za gorivo. Motor pa ni samo ekonomičen, ampak je tudi mehanično prav mo-

straki izdelek, zgrajen trdno in robustno za najhujši štrpaci, a teče vendar precizno, kakor fina ura. Tovarni DKW se je posredilo zmanjšati število sestavnih delov motorja na 16 kosov, dočim imajo mnogi drugi avtomobilski motorji do 450 elementov. Posebno zanimivo pri tem motorju je avtomatično mazanje, s katerim je preskrbljeno, da nikoli ne more zmanjkati olja, dokler stroj teče.

Novi voz ima pogon na sprednja kolesa, ki ga zdaj uvajajo že vse velike avtomobilske tvornice pri svojih novih vozovih. Glavna prednost pri frontalnem pogonu je ta, da odpade podolžna gred, ki mora prenašati motorno silo na zadnja kolesa. Prostor, ki ga zavzema ta gred, pride pri novih vozovih v prid karoseriji, ki se lahko napravi dosti bolj prostorna. Karoserija ne počiva na togih oseh in tudi kolesa niso montirana na navadnih oseh, marveč ima voz spredaj in zadaj tako zване nihajoče ose in celota je zvezana z močnimi vzmetmi, ki preprečujejo in izravnavajo tudi najmočnejše sunki. Posebno prikladno za naše kraje je tudi to, da je karoserija zgrajena kot popolnoma zaprta limuzina s pogrejljivimi okni, dočim se sama streha lahko vsak čas zloži, ako hočemo imeti odprt voz s svobodnim razgledom. Obratno tvori karoserija s hermetično zaprto streho polnovredno 4 sedežno limuzino. Zunaj in znotraj je karoserija prevlečena s specialnim domačim usnjem. Vsi kovinski deli, celo okovje vrat, so pokromani. Ogrodje mehkih udobnih sedežev je iz jeklenih pokromanih cevi, tako da je vsa notranjina voza na moč ugodna in vožnja prav prijetna.

Interesenti, ki so si v sredo pod vodstvom inž. Bloudka ogledali delavnico »Avtomontaža« v Šiški, kjer se avtomobili sestavljajo, delavnice g. Fajfarja v Trnovem, kjer se izdelujejo karoserije ter podjetje g. Belantiča, ki je prevzelo tapetnisko in ličarsko delo pri novih vozovih, so se prepričali, da gre tu res za domačo kvaliteto delo, ki lahko prenese vsako inozemsko konkurenco. Zaenkrat je na »Triglavu« šele 50 odst. domačega dela, postopno pa ga bo zmerom več. Če zdaj se v tvornici izdeluje nov motor, ki bo sicer posnet po motorju DKW, a bo imel namestu vodnega zračno hlajenje, kar bo stroj spet nekoliko pocenilo. Tudi ostali kovinski deli: ose, vzmeti, in okviri se bodo v kratkem začeli izdelovati v domači tovarni, tako da bo morda že v bližnji bodočnosti stekel voz, ki bomo lahko ponosno pokazali nanj kot na 100 odst. delo domače pridnosti in podjetnosti.

Vnanost voza »Triglav«-DKW

Prerez limuzine »Triglav«-DKW

Čuda in skrivnosti podzemlja

Nedeljski izlet u jamo na Krimu

Podzemsko čudo v Krimu, nova neodkrita krasota blestečih kapnikov, fantastične vesti, ki jih je prinesel časopis in jih je širila govornica, so vzpodbudile in podžgale jamarjsko radovednost. Neugnani vrhniški jamar Tone je žarel od veselja, da se bo spet prepeljal po skrivnostnih jezerih novonajdene čudovite jame v osrčju Krima, novim neznanim skrivnostim podzemeljskih dvoran in kapnikov nasproti. Ob navdušenih soglasnostih smo sklenili naslednji dan pod vodstvom g. Jelovška, starega vrhniškega jamarja, naskočiti Krim in mu iztrgati njegovo skrivnost. Mogočna gora se je kajpak tresla pred našimi pripravami! Jamske lestvice, močne vrvi, jamske svetilke in merilno orodje, vse smo vneto pripravili. Naslednjega dne, blestečega nedeljskega jutra, smo združili do zob oboroženi za naskok, s kolesi mimo mogočnega Kušljanovega gradu, prislonega ob zeleno Konstanjevo, proti Podpečem in Jezeru. Tu nas je čakalo prijetno presenečenje. Trčili smo z ljubljanskimi jamarji. Obetal se nam je krepak naskok in gotova zmaga. Poglobili smo se v temne gozdove Krima. Ogromne smreke iztezajo vrhove kakor silno molitve v nebo. Nad Barjem se je razpršila drobna škrljancva pesem, njej se je pridružil mogočen glas nedeljskih zvonov, razlivačih se od žalostne gore in Preserja, Bevk in Borovnice. Veličasten združen akord trepeta nad spokojno barsko ploskvijo, vkljenjeno med Ljubljanski vrh in Krim, sv. Tri kralje in Grmado, trepeta in se zliiva v eno samo hvalnico prekrasni prirodi.

Hiteče med raztresanimi in razglodanimi kriškami skalami in globelmi nas je nenadno ustavila mala črna odprtina, ki je zajajala pred nami. Nestrpno so se začele jamske svetilke potapljati v temino. Pod nogami je držala ilovica neznanu kam navzdol. Pet metrov široka jama se je po 32 m slepo končala! Strop se je strnil k tlom, podzemski škrtar je nam je režal iz malih razpok, naša neugnana jamarjska radovednost pa je stala pred novim razočaranjem, kakor že pred stotimi drugimi. Najbolj je dajal duška svojemu razpoloženju v pristnem jamarjskem žargonu Tone,

stari čolnar po podzemski Ljubljani. Izbirčne in lepote vajene jamarje je vsaj nekoliko potolažila mala kapelica na koncu jame. Nibgubni tok zaelgane beline pada z višine dveh metrov, blesteč se v tisoč iskricah, na zasigana tla. Dolgi in tenki, komaj porajajoči se sprosinji kapniki, kakor bi jih kdo navdahnil s rožnato barvo, vise s stropa. Cela kapela je posejana s blestečim bogastvom jamarjskega srebra. Mo-

Zanimivi spomini na počette kreditnega združništva v Srbiji

Beograjski listi so te dni objavili zanimive spomine na prve počette kreditnega združništva med našimi južnimi brati. Dne 11. aprila l. 1894. je bila ustanovljena prva kmečka kreditna zadruga v Vranovu blizu Smedereva. O tem pripoveduje zgodovina nastopno:

Tedanji upravnik Podunavske okrožne banke v Smederevu Mihajlo Avramović, oče srbskega kmečkega združništva, se je bil pravkar vrnil s poučnega potovanja po Nemčiji in Italiji, kjer je proučeval tamkajšnje kmečke kreditne zadruge. Navdušil se je za tip rajfajznov v Nemčiji. V Srbiji je takrat postalo vprašanje kmečkega kredita pereče. Hudi položaj kmečkega sloja so začeli izrabljati razni špekulanti-zelenaši in kmečki stan je padal vedno globlje v dolgove in v siromaščinu. Avramović je na podlagi izkustev, pridobljenih v tujini z nekaterimi vplivnimi prijatelji najprej dosegel, da je Podunavska okrožna banka popravila svoja pravila in omogočila kreditiranje tudi kmetovalcem. Toda koristni kmečkega ljudstva s tem še ni bilo zadovoljeno, kredit je mogel dobiti samo kmečki bogatin z zanesljivim poročtvom. Zato Avramović ni miroval; čeprav prepričan, da bo naletel na težave, je začel v zvezi s prijatelji pripravljati potrebno za osnovanje prve popolnoma kmečke kreditne zadruge. Prebrzditi je bilo treba razne trške pravne narave, zakaj v takratnem srbskem združnem zakonodavstvu ni bilo nikake določbe, ki bi bila omogočala pri-

gođen steber, ki je podpiral kapelico in zrased pod njen obok, pa je odbrla roka neznanega oskrnjevalca devliške podzemne krasote. Naš novopečeni vrhniški jamar France izpod Sv. Trojice nas je tu postavil pred aparat in pošteno pritisnil. Le škoda, da nam jo je najboljši zastaven junak, pod katerega vodstvom se je prejšnji dan sklenil naskok, razočaran že prej pobegnul iz jame. Razbrskali in ovahali smo še vse kotičke, dobili pa le recentne kosti sesavcev in črepiče iz turških časov.

Iz objema mrzle jamske temine, kjer gospodarji netopir in jamska koblica, kjer poje večno pesem voda, kapljajoča v male izkopane globelice v zasiganem tlu, smo se vrnili v objem žarkega pomladnega solnca, obzarjajočega vence visokih in vitkih smrek, ki drzno pomaljšajo svojo glavo solncu nasproti. Visoko nad nami je krožil v azurni svobodi velik jastreb, živ kontrast v temno uklenjenega netopirja. — Veliko je lepota na svetu. Ah ena, ki jo le maločko pozna, je najlepša: lepota podzemskih skrivnosti in miru. V črni temlini in ob kristalni beloti kapniškega kraljestva se človek približa človeku, se oprosti vseh družabnih spon. Le za dobitki se pehaajočega človeka približa priroda tako drugemu, da bi ga objel kakor brata. — In to je najlepše doživetje v podzemlju.

Avramović je prišel v spremstvu več Smederevcov. Zbralo se je pri Lazarju Saviću okrog 50 kmetov. Avramović jim je obrazložil načela združništva. Vse so kmetje odobraval, velik odpor pa se je pojavil proti vzajemni odgovornosti.

»Mi smo svobodni ljudje,« je govoril Nikodije Milošković, »ne verjamemo niti svemu prijatelju, kaj šele da bi naenkrat verjeli vsej vasi. Treba je premisliti. Spet se bomo sestali...« In so se razšli. Avramović se je moral vrniti v Smederevo z nepodpisanimi pravili in medsebojno pogodbo v žepu. Vršil se je drugi sestanek. Tudi brez uspeha. Vsa Avramovičeva zgovornost ni dozevala prepričala kmetov o potrebi in koristnosti vzajemne odgovornosti.

Toda nekoliko dni kasneje, 11. aprila l. 1894., je prišlo v Smederevo 32 kmetov iz Vranova, ki so vsi podpisali pred sodnikom Krečarevičem medsebojno pogodbo. V Smederevu je dogodek izzval začudenje. Nasprotniki združništva so napeli vse sile, da

bi odvrgli kmete od podpisa, a Lazar Savić jih je odločno zavrnil.

Tako je nastala prva kmečka kreditna zadruga v Srbiji, prvi osnovni kamen v danes mogočni zgradbi srbskega kmečkega združništva, ki je v gotovih panogah, kakor v vinarsko-kletarski, zdravstveni itd. prav vzorno.

Zapisal sem te spomine, da Slovenci spoznavamo tudi v tem pogledu razvojne linije pri naših južnih bratih, da vidimo, kako dolgo za nami se je pričelo v Srbiji kmečko združnično gibanje, kako daleč so tam danes zlasti v pogledu kmečkega produktivnega in zdravstvenega združništva pred nami in da naposled vidimo, da je bila v Srbiji enako kakor pri nas razvoj kmečkega združništva pot z ararisa s trnjem in da je bilo treba že v prvih početkih premagati marsikatero težavo, zlasti nezaupljivost naroda in odpor izkoriščevalce naroda. Vekoslav Spindler.

NIVEA na zrak in sonce

Ze spomladi, toda, prosimo, oprežno! Vaša koža se je zaradi zimske obleke odvadila sonca, zato se natrie najprej z Nivea-kremo ali Nivea-oljem; oboje varuje in neguje kožo in pospešuje, da postane prirodno rjava. Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. z. o. s., Maribor.

Narodno obrambno delo na severni meji

Gornja Radgona, 20. aprila. V sredo 18. t. m. se je vršil v osnovni šoli letni občni zbor delavne podružnice CMD. Zbor je vodil predsednik notar g. Hinko Požun, na katerega pobudo je podružnica leta 1929. nanovo oživila. Podružnica šteje za sedaj 63 članov. Blagajna izkazuje 1058 Din dohodkov in 974.50 Din izdatkov.

Najvažnejše delo v minulem poslovnem letu je bila akcija za ustanovitev otroškega vrta. Pripravljalna dela so že tako napredovala, da bo otroški vrtec otvorjen že to jesen. Treba je samo še oskrbeti pohištvo za učilnico in stanovanje otroške vrtarice in malenkostno popravilo lokalov. To akcijo, ki je zaradi obsejnega položaja trga Gornje Radgone v nacionalnem oziru velikega pomena, je v največji meri podprla obč. Gor. Radgona, ki je za vzgojo naše mladeži žrtvovala ustrezno poslopje z ogromnim vrtom v centru trga, oddaljeno od prometnih cest kakih 40 korakov. Potrebna popravila bodo izvršena takoj po izselitvi strank, za nabavo pohištva pa je objavila centrala CMD v Ljubljani gmetno pomoč. Rešena je tudi zadevna prošnja pri ministru za prosveto v Beogradu. Med slučajnostmi je g. Hrastelj v imenu staršev, ki bodo lahko pošiljali svojo dečo v otroški vrtec, izrekel toplo zahvalo odboru in vsem, ki so pripomogli do uresničenja te potrebne ustanove.

Sledilo je še poročilo predsednika o podružničnem narodnoobrambnem delu. Opozarjal je na naše pohlepne sosedje, ki prežijo po naši lepi slovenski zemlji ter navajal naslednji primer: Za dan 30. t. m. ob 11. dopoldne je določena prostovoljna javna dražba lepih goric na Polcah pri Gornji Radgoni, ki so bile last avstrijskega državljanja Karla Reiterja iz Radgone. Ta je pred dvema letoma zaradi prezadolženja izvršil samomor, pa v njegovo nepremično in premočno premoženje prišlo na boben. Dražbeni pogoji pa so tako hudi, da je skoro izključeno, da bi prišlo posestvo v slovenske roke. Za nakup posestva se baje potegujejo naši nacionalni nasprotniki, ki so dali iniciativo za sestavo takih dražbenih pogojev, da bi na ta način ohranili posestvo Nemcem. Posestvo obsega nad 6 in pol oral goric, sadovnjaka, njiv in gozda z lepo gosposko hišo, viničarjijo in kletjo pol ure hoda od Gornje Radgone v zelo lepi sončni legi. Priporočati bi bilo, da naša narodno-obrambna društva zainteresirajo naše ljudi ali pa pravočasno opozorijo naša oblastja, ki naj kontrolirajo početje tujcev v obmejnem pasu naših lepih Slovenskih goric.

Nenadna smrt po prijateljevem pogrebu

Ljubljana, 21. aprila. V svojem 74. letu je snočil v svoji hišici v Zg. Šiški poleg remize nenadoma premnil upokojeni tajnik Zveze gostilničarskih združenj g. Ante Pintar. Zadel ga je srčna kap.

Ante Pintar

Vest o smrti vtrlega in vsepovsod znanega moža, sijajnega organizatorja, povsod priljubljenega družabnika in plemenitega človeka se je davi hitro raznesla po mestu, a po deželi jo je javil »Slovenski Narod«.

Ob svoji 70letnici, a tudi še po njej je bil Ante Pintar, velikan po postavi, grca kakor malokdo, lahko vesel popolnega zdravlja. Šele zadnje mesece je nekoliko shujšal, bil pa je še trden in krepak, kar nič star, vedno poln humorja in dobre volje.

Plemeniti pokojnik se je rodil v Gornjem gradu na domačiji pri Pajstnarju, v Mozirju pa se je učil v trgovski stroki. 28 let star se je ustavlil v Kamniku kot samostojen trgovec in gostilničar. Gostilno »Pri Kinezelu« je vodil od l. 1907., nato pa je bil od dal v najem in se preselil v Ljubljano, kjer se je lotil organizacije gostilničarskega stanu. Tu je s svojim miselnostjo za organizacijo, nikdar mirujočo delavnostjo in niemu lastno spretnostjo kmalu dosegel vidne uspehe. Iz gostilničarskih vrst se je umikalo nazadnjaštvo in je pri-

čela obrt čedalje bolj uspevati v korist posamezniku, kakor tudi celoti zlasti glede na tujski promet. Po prevratu je pokojnik kot tajnik Zveze in pa ljubljanske zadruge še podvojil svoje moči in bil vedno na straži za koristi gostilničarskega stanu. A tudi sicer se je Ante vedno udeleževal v naprednem življenju. Njegova pretehtana beseda je povsod zalegla, v vseh družbi pa se je odlikoval kot najskrenejši in najduhovitejši držabnik. Kot vnet pevec se je udeleževal pri kamniški »Lirici«, v Ljubljani je bil član sedmih pevskih društev in kvartetov. — Odlikovan je bil od kralja za civilne zasluge z zlato kolajno.

Nihče še ni pričakoval smrti krepkega moža. Večkrat je še krolil svojega prijatelja Tomaža Bldija, pogled nanj pa ga je pretresel; peljal se je domov in zvečer ob 22.30 je izdihnil. Ante zapušča sina, direktorja Zveze za tujski promet g. Vladimira in hčerko Emilijo. Pogreb dobrega moža in očeta bo v ponedeljek ob 14. izpred hiše v Zg. Šiški poleg remize do železniškega prelaza na Tyrševi cesti, od tam pa bo truplo odpeljano v Kamnik, kjer bo počival pokojnik v rodbinski grobnici. Vrlemu možu in požrtvovalnemu organizatorju bodi ohranjen najplemenitejši spomin, žalujočim ostalim naše najskrenejše sožalje!

Pater Hugolin Sattner na mrtvaškem odru

Ljubljana, 21. aprila. V petek takoj po njegovi smrti so položili njegovi sobratje nestorja slovenskih skladateljev patra Hugolina Sattnerja na mrtvaški oder na francišanski porti. Truplo pokojnika leži v preprosti črni krsti. Blag spokojen je očetu Hugolinu obraz tudi v smrti. Ob krsti gori 12 velikih sveč, krog in krog pa je obilo prelepega pomladnega cvetja in vencev. Društvi »Glasbena Matica« in »Slavec« sta ob njegovem zglavju položili svoja prapora v narodnih barvah. K vzožnju krste polagajo številni pokojnikovi čestilci šopke svežih narcis; tam pa je izpostavljena tudi blazinica s lepimi odlikovanji, ki jih je prejel pokojnik v svojem plodonosnem življenju. Zunanaj k steni so že položili vence pokojnikovi sorodniki, članstvo Glasbene Matice, Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev in Glasbena Matica iz Maribora. Predstojništvo francišanskega samostana prejemna skoro slehernu uro osebne, pismene in brzojavne sožalje izjave iz vseh krajev države, od raznih osebnosti, društev in korporacij.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

CRIKVENICA

morško kopališče na Jadranu, 4 in pol ure vožnje od Zagreba (vita Plase). Redne avtobusne vožnje s postaje Plase. Največja pečena plaža. — Razne atrakcije. Celodnevno kopanje Din 3.—, 30 hotelov in pensionov. Popolna oskrba že od Din 60.— naprej. Zahtevajte prospekte od KOPALIŠČNEGA POVERJENSTVA in posrednih hotelov.

- Hot. THERAPIJA 200 postelj, družinski preostol, dancin, tenis.
 - Nabr. MIRA BARE v zimi 1934 nove renovirane, topla in hladna tekoča voda.
 - Dom Dr. SEIDL 50 sob s tekočo vodo, kopališče, dietična kuhinja.
 - Hot. ESPLANADE nasproti plaži in parku, hamfort, tekoča voda.
 - Hot. SLAVIJA 35 modernih sob s tekočo vodo.
 - Hot. EDEN nova zgradba ob plaži, krasen položaj.
 - Hot. CRNKOVIC prvotarska hiša nasproti kopališču in parku. Odlikovana kuhinja.
 - Pens. VILA RUŽICA 36 sob, nasproti plaži.
 - Pens. ADRIA prekrasna in mirna lega. Pod istim vodstvom kot Miramar, THERAPIJA.
 - Pens. WIEN nova zgradba čez pot h kopališču, tekoča voda.
 - Hot. CRIKVENICA blizu hot. Moderno urejena sobe, nasproti kopališču in bližini parku, moderno opremljene sobe.
 - Hot. LIBURNIA blizu hot. Moderno urejena sobe, nasproti kopališču in bližini parku, moderno opremljene sobe.
 - Hot. IVANČIĆ blizu hot. Moderno urejena sobe, nasproti kopališču in bližini parku, moderno opremljene sobe.
 - Pens. JULIJANA 15 lepo urejenih sob, lastno kopališče pred vilo.
 - Pens. ZELENJAJ tik ob morju in pečene plaže.
 - Pens. TRIGLAV nova zgradba nasproti parku, v bližini pristanišča.
 - Pens. DANICA urasna mirna lega, lastno kopališče pred vilo.
 - Pens. MORAVA zvrstna in mirna meščanska hiša, cene soline.
 - Rest. GJURAJŠIN moderno urejena nova zgradba, tekoča voda.
 - Rest. EVROPA mirna meščanska hiša čez pot v park.
 - Rest. HRVAT v bližini pristanišča.
 - Gost. CENTRAL solina meščanska hiša v bližini pristanišča.
- Nadaj. postilne LJUBLJANA, VINOGLI IN SLOVENAC

Domače vesti

Strojepisne ne rabim...

Včeraj smo v »Slovincu« citali o admiralu, ki ni rabil strojepisne. Je rajši izgubil bitko. T pa pošten general je bil iz Amerike, po imenu Simes.

Tu zdaj ni vprašanje, zakaj strojepisne ni rabil. Ali zato ne, ker se ni maral zamertiti ministru, ali pa morda zato ne, ker strojepisni sploh ni maral. Saj ljubi Bog res tudi med strojepisniki ni ustvaril samih čudovišč sex - appeala, — kakor tudi med tistimi, ki v časnikih pišejo, ni ustvaril samih izbranih stilistov in poznavalcev jezika.

Vprašanje je tu samo, kako je bilo z dotičnim generalom: ali strojepisne ni maral, ali je ni potreboval, ali je ni rabil?

Pri »Slovincu« časih kaj radi vbadajo v jezik in ga skušajo čistiti. Peki celo politični kapital so njihovi sobojniki. Že skušali kovati iz jezikovne nerodnosti ali napake, ki se primeri novinarju in hitrici njegovega dela. Naj bi jim pričujoči, ekodora pohujšljivi cvet, ki smo ga utrgali z njihovega grma, v bodoče rabili in služili k previdnosti, da ne bo zlorabe s strojepisniki in častitimi admirali — in da ne bodo vedno iskali bruna v tujih očeh.

• **Vojaške vesti**, imenovani so: za vršilca dolžnosti poveljnika 2. div. 4. topniškega polka kapetan I. stop. Rudolf Steger, za vršilca dolžnosti poveljnika 3. divizion 14. topniškega polka kapetan I. stopnje Josip Simon, za vršilca dolžnosti poveljnika 1. divizion 24. topniškega polka kapetan I. stopnje Oton Pečar, za vršilca dolžnosti poveljnika 1. divizion 32. topniškega polka kapetan I. stopnje Franjo Golob, za vršilca dolžnosti poveljnika 2. divizion 4. topniškega polka I. armijske oblasti kapetan I. stopnje Josip Krulčić, za vršilca dolžnosti poveljnika 1. divizion težkega topništva kapetan I. stopnje Anton Svajger, za vršilca dolžnosti poveljnika 2. divizion težkega topništva kapetan I. stopnje Oton Čuč, za vršilca dolžnosti poveljnika 3. divizion težkega topništva kapetan I. stopnje Vladimir Tavčar, za vršilca dolžnosti poveljnika protihotnega bataljona kapetan I. stopnje Franjo Smigoc, za vršilca dolžnosti šefa delavniškega oddelka smodniškega v Kamniku inž. podpolkovnik Miloško Pauronovič, za poveljnika 2. bataljona 14. pešpolka podpolkovnik Josip Valček, za vršilca dolžnosti poveljnika 1. bataljona 60. pešpolka kapetan I. stopnje Jakob Potočnik, za vršilca poveljnika 1. bataljona 17. pešpolka podpolkovnik Marij Zlobec, za vršilca dolžnosti poveljnika 2. bataljona 31. pešpolka kapetan I. stopnje Josip Prokež, za poveljnika 1. bataljona 56. pešpolka major Franjo Finžgar, za vršilca dolž-

NAJVEČJO IZBIRO POVRŠNIKOV IN OBLEK ZA GOSPODE IN OTROKE ima

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

nosti poveljnika 11. planinskega bataljona kapetan I. stopnje Stanislav Kaifež, za pomočnika načelnika štaba poveljstva jadranske divizijske oblasti podpolkovnik za generalštabne posle Ivan Prezelj, za vršilca dolžnosti poveljnika topniškega šolskega broda »Krivonja« kapetan korvete Anton Gatin, za vršilca dolžnosti 3. hitroplovnega poveljstva kapetan korvete Miroslav Gogala, za poveljnika torpiljarke T 3 kapetan korvete Vladimir Andoljšek, za vršilca dolžnosti načelnika pomorske tehniške oddelka poveljstva pomorščakov kapetan fregate Ervin Fink, za vršilca dolžnosti poveljnika broda »Jastreba« kapetan korvete Janko Kregar, za vršilca dolžnosti šefa proračunskega oddelka kontrolno-proračunskega oddelka vojnega ministrstva inženjerski major Hinko Zabrak, napredoval je v čin podpolkovnika pehotni major za generalštabne posle Ivan Prezelj, upokojen je kapetan bojnega broda Dragotin Valušnič.

Prijeten osvetojuč okus in močan razkuževalni učinek so neprekosljive prednosti

ZOBNE PASTE in PRAŠKA DENTOSAN

Velika tuba Din 12.—, zavitek zobnega praška Din 3.—, Zaloga:

DRUGERJA GREGORIC, LJUBLJANA Prešernova ulica 5

• **Službeni list** banske uprave od dne 21. aprila t. l. objavlja uredbu o izpremembah in dopolnitvah uredbe o pavšaliranju potnih stroškov sumarskih uslužbencev, izpremembe uredbe o draginskih dokladah državnih uslužbencev, izpremembe in dopolnitve uredbe o draginskih dokladah državnih upokojencev, odločbo o prejemkih uradniških pripravnikov in pogodbenih uradnikov, odločbo o velikosti nagrade dnevnicarjev in honorarnih uslužbencev, pravilnik o uvozu in tranzitu živih rastlin, grmičja, okrasnih rastlin, potaknjencev, neodrezenega cvetja, krompirja, čebulic, sadnih in drugih plodov, odločbo o vkladanju preparatov za zatiranje rastlinskih škodljivcev in boleznih ter razne razpise in uredbe banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934.

JECACI

zamorejo že v nekaj urah gladko in brez govorne bojazni govoriti in to edino po preizkušeni metodi znanega dunajskega pedagoga za govor dr. S. Loewa. Podrobna programna dobite brezplačno v torku 24. in v sredo 25. aprila 1934, vsakokrat od 10. do 12. in od 3. do 6. ure popoldne v gluho-nemnici v Ljubljani, Zaloška cesta 5, I. n. O neprekosljivem učinku te metode so vsakomur na razpolago mnogostevilni, neovrgljivi dokazi! 3929

Knjižice

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

Preprosto in kot plačilno sredstvo pri prodaji restavracijskega hotela v zelo prometnem mestu. 3779

Poizvedbe pri Zupan, Nunska ulica 4t. 17.

• **Janševa proslava**. Kakor je bilo javljeno v dnevnikih, bo Čebelarsko društvo proslavilo 200 letnico rojstva slavnega čebelarja našega rojaka Antona Janše v dnehu 20. in 21. maja. Prvi del te proslave bo 20. maja ob 10. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, drugi del pa 21. maja v rojstnem kraju Janševem na Breznici. Za ta dan bo preskrbelo Čebelarsko društvo poseben vlak, ako se bo prijavilo zadostno število udeležencev, biti jih mora najmanj 300. Vlak bo najbrže vozil do postaje Bled-jezero, da si bodo tuji lahko ogledali biser naše dežele. Popoldne pa se bodo čebelarji zbrali na Breznici pri ondanti proslavi. Vabljeni vsi čebelarji, da se proslave udeležijo v obilnem številu tako v Ljubljani kakor tudi na Breznici. Natančen program sledi.

• **Kongres jugoslovenskega trgovstva** v Skoplju. Vsi trgovci, ki se nameravajo udeležiti kongresa jugoslovenskega trgovstva v Skoplju, odnose tudi potovanja po Južni Srbiji (Skopje, Tetovo, Gostivar, Struga, Ohrid, Resan, Bitolj, Prilep, Graško, Veles, Skopje), naj pošljejo v kolikor se niso že prijavili pri združenju, zadnji čas do 27. t. m. prijave Zvezi trgovskih združenj dravske banovine, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 37, telefon 31-97.

• **Ugledni francoski učenjak** prof. dr. Emile Borel bo v kratkem obiskal Zagreb ter predaval v francoskem inštitutu. Profesor dr. Borel predava o matematični fiziki na vseučilišču v Parizu in je tudi član raznih akademij v Evropi. Teža učenjaka svetovnega slovesa pozna deloma tudi naša javnost, ker je Hrvaško prirodoslovno društvo v Zagrebu izdalo v prevodu njegovo delo »Slučaje«.

• **Prvi poletni izlet ameriških rojakov** Po French line. Vkljub težkim časom naših ameriških rojakov niso pozabili na svoj vsakoletni tradicionalni izlet po francoski in južni domovino. Francoska paroplovna družba priredi v juniju na znamenitem luksuznem brzoparniku »Le de France« skupno potovanje ameriških Slovincov, katerega vodstvo je poverjeno kakor vsako leto poznanemu in med Slovinci najbolj priljubljenemu zastopniku v Clevelandu g. Avgustu Kollandru.

• **Binkoštni izlet na Korosko**. V Postojno in na Sušak. Zveza za tujski promet priredi avtobusni izlet na Korosko, izlet v vlakom v Postojno in s pošabnim vlakom na Sušak. Cene izletov so: za Korosko (Podkoren, Kanzelberg, Vrško jezero, Celovec, Jezersko) Din 480.—, na Klek Din 875.—, v Postojno Din 140.—, na Sušak z izletom na Omišalj Din 175 za osebo. Za potovanje in inozemstvo si mora vsak izletnik preskrbeti redni polni list sam. vizum preskrbeti »Putnik« in Ljubljani, kjer se dobe točnejše informacije in sprejemajo prijave do 14. maja t. l.

• **Regulacija Drave pri Varaždinu**. Kakor pri Koprivnici, tako bodo tudi pri Varaždinu letos temeljito regulirali dravsko obrežje in tako preprečili nevarne poplave. Pri vasi Kuršanec je Drava lani porušila nasip ter poplavlja tri vasi. Strojovojna komisija je pregledala vse teren ter ugotovila, da bo treba nov nasip zgraditi kakih 300 m dalje od porušenega nasipa, ki je bil preblizu struge. Nasip bo zgrajen v dolžini okrog 600 m. Na cesti med Šandrovcem in Novim Selom pa bodo zgradili betonski most. Prebivalstvo pozdravlja sklep tega važnega dela in bo samo dalo na razpolago delovne moči, vprežno živino in tudi nekaj materijala. Na ta način bodo znašali stroški samo okrog 60.000 Din. Na tem delu je poleg Varaždina zainteresiran tudi Čakovec.

• **Satira Jake Špicarja »Zlato telec«** doživlja danes ob 20. svojo premero na odru »Enakosti« na Jesenicah. Igra je bila napisana l. 1926, na politične razmere po prevratu, ki so srečno že daleč za nami. Veselo delo bo gotovo vzbudilo mnogo veselja smeha.

• **Velikodušni dar Podpornemu društvu** slepih. Uradništvo znanega ministrstva v Beogradu je po dr. Gvidu Pogačniku darovalo Podpornemu društvu slepih v Ljubljani znesek 900 Din v počastitev spomina pokojnega g. dr. Ivana Perniša, svetnika v znanjem ministrstvu. Društvo se darovalcem za plemeniti dar najtopleje zahvaljuje.

• **Nacionalna konferenca Kršćanske zveze** mladih ljudi se bo danes vršila v Zagrebu in ji bo prisostvovalo preko 100 delegatov iz raznih krajev naše države. Tež organizaciji, ki propagira zblizanje vseh kristjanov, predseduje Nj. Vjs. knez Pavle, ki je poslal konferenci svojo pozdravno pismo. Beograjsko delegacijo, ki je že prispela v Zagreb, vodi podpredsednik beograjske občine Jos. Lazarevič. Na konferenci bo predaval metropolit Dostojevski o temi »Največja potreba današnje mladine«.

• **Nočno delo v pekarnah** je pred enim mesecem prepovedala uprava savske banovine na svojem področju. S to prepovedjo je ustrezno mednarodni konvenciji, ki je izvedena že v 26 drugih državah. Prepoved ni bila izdana samo v zaščito delavcev, temveč tudi iz higienskih razlogov v varstvo splošnosti. Za prepoved nočnega dela v pekarnah so se izjavile vse zdravstvene ustanove, Zveza jugoslovenskih mest in tudi mnogi napredni pekovski obrtniki. Pri drugih obrtniki pa je seveda naletela na velik odpor in na najrazličnejše načine sabotaže. Mnogi mojstri so pecivo nalašč v poznem, nepriladnem času prodajali, drugi so z grozjami skušali izsiliti od pomočnikov izjavo za nočno delo, v nekaterih pekarnah pa so po prepovedi še vedno delali noč in dan. Zaradi vsega tega je banska uprava nenadoma pregledala ponudi nekaterih pekarn, sedaj pa je zagrozila, da bodo zaprte vse one pekarnice, ki se ne ravnavajo po odredbi o delovnem času.

• **Pogozdovanje bosanskih goličav**. Po vsej Bosanski Krajini je uvedena pogodovna akcija. Gozdovi v Bosni so ponekod silno zanemarjeni, blizu večjih krajev pa popolnoma izsekani. Ostala so gola kamnata rebra. Ker gozdarska oblastna ne morejo sama pogozditi goličav, je akcija razširjena tudi na druge ustanove in so občine dobile posebno navodila za varstvo gozdov in za pogozdovanje. Posebno važna je odredba, da bo vsi, ki bi na prepovedanih mestih sekali les, kaznovani s tem, da bodo morali zastonj saditi dreve po goličavah.

• **Krvavo ugrabljenje vaške lepote**. V Duzem polju nad Brodom so hoteli starši Vlačičevi omožili svojo 17letno hčerko Smiljo z nekim starim bogatim vdovcem. Dekle pa je že imelo svojo izvoljenca, 23letnega Stevana Barnjaka. Ko so starši

Privoščite si čašo zdravja!

Roko na srce!

pa povejte odkrito, ali ni res nebeško dobra naša rogaška slatina, pa bodisi da jo pijete samo, z vinom ali s sadnim sokom! Rogaška slatina je užitek in zdravlilo obnem. Nikdar ni bolan, kdor jo pije vsaki dan!

odšli s doma, je Barnjak s svojimi prijatelji odvedel Smiljo. Ko so se starši vrnili, so takoj slutili, kaj se je zgodilo in pozvali so neke sosedo, da bi hčerko s silo privedel nazaj. Pohoda se je udeležil tudi vdovec Mitar Pejič, kateremu so starši namenili svojo hčer. Dekle in njene spremljevalce so zalotili še na cesti in po kratkem prepiru je došlo do pretepa. Mladenci so se z dekletom vred postavili v bran in je Smilja sama lažje ranila dva svoja sorodnika. Vdovec Pejič pa je izvlekel samokres in ustrelil Barnjakovega prijatelja. Ko je Barnjak videl, da je tovariš mrtev, je s kolom tako močno udaril starega vdovca, da mu je razbil glavo. Po tem tragičnem zaključku ugrabljenja mlade lepote se je Barnjak sam javil orožnikom. Na tej poti ga je spremljala Smilja ki pravi, da noče več nazaj k svojim staršem.

SMUČARJI!

Uporabljajte proti mrazu in vetru kakor tudi za solnčenje

dr. Kmetovo mazilo

IN OLJE. — Dobit se v vseh lekarnah in drogerijah po 10 Din.

• **Sleparji**, ki se izdajajo za novinarje. V Zagrebu se je v zadnjem času pojavila nova vrsta sleparjev, ki se izdajajo za novinarje. Raznim ustanovam in posameznikom se predstavljajo kot zastopniki časopišnih podjetij, nabirajo prispevke za razne funde in almanah, v mnogih primerih pa tudi izsiljujejo denar, pretež s svojimi vplivnimi »zvezami« in raznimi časopišnimi objavami. Zarebska sekcija novinarskega združenja je zaradi tega v listih objavila opozorilo, naj ljudje ne nasadajo takim sleparjem in naj od vsakega neznanca, ki bi se izdajal za novinarja, zahtevajo njegovo osebno legitimacijo, izdano od prometnega ministrstva. Tako opozorilo velja seveda tudi za druge kraje.

Površnike

sviterje, trencote za gospe in obleke po meri dobite v veliki izbiri in nizkih cenah pri

FRAN LUKIČ, LJUBLJANA

Štritarjeva ulica.

• **5 Kilometrov kuhinjskih cunj**. Tako strašno dolga vrsta bi jih bila, ko bi položili vsi tisto kopico kuhinjskih cunj, ki jih gospodinja v svojem zakonu opere, drugo na drugo. Prava sreča je, da gospodinj dandanes ni več treba obdelovati vsakega kosa posebej s mlačeno in krtačo — da se ji vsaj ob silnem kupu perila ni več treba mučiti! saj ima samodejni Schlichtov Rad, s katerim opere vse brez truda in prizanesljivo. Tako si prihrani čas in trud, perilo pa se varuje in ostane dolgo kakor novo.

Sedaj na pomlad v Rogaško Slatino

zdravilišče želodca, črev, žolčnega kamna itd.! Tu najdejo bolni svoje zdravje, zdravi pa prijeten oddih. 20-dnevna popolna penzija velja v času od 1. maja do 15. junija Din 1000.— in Din 1200.—. Prospekti in cenik: Zdravilišče in pisarne Putnika. 3068

• **2 minuti čiščenja, 4 ure učinkovanja!** To vam nudi le Doramad radioaktivna zobna krema. Moglo bi se govoriti o zdravilu, tako čudotvorno deluje Doramad s svojimi blagimi žarki radija na vneto mehko in lahko krvavečo zobno meso. Le vprašajte zobozdravnika.

• **Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje** v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omatičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefove« grenčice.

• **Najnovejša pergamentna senčnika** za terase in balkone priporoča M. Tičar, Ljubljana, specialni oddelek za senčnike.

• **Polnina peresa** v veliki izbiri priporoča M. Tičar, Ljubljana.

• **Obdelane obleke barva** v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

• **Darujete podpornemu društvu slepih**. Ljubljana, Pod Tranco 2-III.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM

Tel. 33-87 v Šiški Tel. 33-87

Martha Eggerth, Svetislav Petrovič v nepozabni opereti

Havajska roža

E. Verebes, B. Grey, H. Junkermann Predstave: v nedeljo ob 3, 5, 7, in 9, v ponedeljek ob 1/2 7, in 1/2 9. uri

Dopolnilo: NOV ZVOCNI DENIK Priide: Kubanska ljubavna pesem.

Jutri velefilm

MILIJONARJEVA PRIJATELJICA

Iz Ljubljane

— **Vsa ljubljanska in zunanja pevska društva** so vabljena k pogrebu nestorja slovenskih skladateljev E. p. Hugolina Sattnerja, ki bo danes ob 16. Pevska društva naj se zberejo s svojimi zastavami pred Glasbeno Matico v Vegovi ulici točno ob pol 16. Združeni pevski zbori bodo peli naslednje žalostnice: »Clovek, glej!« (P. A. Hribar), »Uliši nas, Gospod!« (A. Jelen) ter »Blagor mu!« (Dav. Jenko). Note prinesite s seboj! Uprava Hubadobe župe JPS.

— **Na 27. rednem občnem zboru** Društva slušateljev juridične fakultete izvoljeni odbor se je na seji 17. t. m. konstituiral takole: predsednik Erjavec Janez, podpredsednik Sešek Marjan, tajnik Bitenc Stanko, blagajnik Poštovar Matej, gospodar Vetrovec Josip, knjižničar Zetot Ciril in referent za skripta Pavlič Staniko.

— **Združenje gostilniških podjetij** v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeležijo v čim večjem številu posreba pokojnega tajnika g. Ante Pintarja, ki se bo vršil v ponedeljek 23. t. m. izpred hiše žalosti na Celovški cesti 219 (nasproti remize električne cestne železnice) do mestne meje na Tyrševi cesti, od koder se truplo prepelje v Kamnik.

— **Velika tombola Jadranske Straže** bo neprekinjeno prihajajoča nedeljo 29. aprila. Glavni dobiček je 5000 Din v gotovini.

— **Aprilsko deževje**. Po 10 dneh toplote, ko je 17. t. m. dosegel termometer maksimum +27.6° C nad ničlo, kar že dolgo let ni bilo, je sledil vremenski preobrat in so se v petek pojavili lokalni nalivi v okolici in tudi drugod po dravski banovini. V petek ob 11.35 je par minit porosilo. Pozneje se je nad mestom in okolico znoval vsul močan naliv. Deževalo je tja do 4. zjutraj. Vsega je do sobote zjutraj padlo 11.6 mm dežja. Zemljo je tež močno osvežilo. Lani je bila ob tem času še drugačna temperatura. Bilo je sicer prav na 17. aprila precej vroče, namreč +18.6° C nad ničlo. Nato so sledili deževni dnevi, na največ dežja je padlo 19. aprila, namreč 24.6 mm. Celo snežilo je. Zeleni Jurij je bil s snegom odet. 19. aprila lani je bila najvišja temperatura +6.4° C. Včeraj dopoldne pa je bilo +14, pomežje se je temperatura povišala na +18 C. Bilo je dopoldne sopeno, popoldne pa prijetno hladno.

— **Semenski krompir** je bil včeraj cenelj. Na včerajšnji trg je bilo pripeljanih do 50 večjih in manjših voz semenskega krompirja. Od zadnje sobote, ker gre sezona za semenski krompir proti koncu, so se cene znižale in so ga včeraj prodajali po 0.90 do 1 Din kg na debelo, dočim preteklo soboto od 0.95 do 1.10 Din. Prodan je bil ves krompir, ki ga je bilo na trgu po splošni ceni do 30.000 kg. Mnogo semenskega krompirja so kupili okoličani.

— **Občni zbor pomočniškega zbora** Združenja trgovcev v Ljubljani se je vršil v četrtki v Trgovskem domu. Zbor je vodil načelnik g. Franjo Melicer, ki je podal kraježe načelniško poročilo, v katerem je prikazal težaven položaj trgovskih nastavljenecv. Grajal je nezavednost članov, ki ne udeležujejo društvenih prireditev. Tu di občni zbor je bil pitčo obiskana. Po poročilu načelnika je pozdravil zbor v imenu Združenja trgovcev g. Bahovec, ki je prav tako grajal nezavednost članstva in pohvalil delo odbora, ki se trudi za izboljšanje položaja trgovskih sodručnikov. Namesto odnosega tajnika g. Kravosa je predčital tajniško poročilo g. Šitar. Med drugim je podal tudi statistiko o gibanju trgovskih pomočnikov in ugotovil, da so trgovci zaradi krize znatno zmanjšali število osebja po trgovinah in je tako nastalo večje število brezposelnih nastavljenecv, ki so navezani na podporo pomočniškega zbora. Blagajnik g. Lampič je podal blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno da je pomočniški zbor izplačal nad 8000 Din podpor za brezposelne. V podporni sklad zbora je prispevala banaska uprava 5000 Din in Združenje trgovcev 5000 Din, za kar sta se predsednik in blagajnik na občnem zboru zahvalila. Za nadzorstvo je poročal g. Bajda in predlagal absolutorij, ki je bil sprejet. Sledile so nadomestne volitve in so bili v odbor izvoljeni še g. Černac, Bojanc, Simončič, Blagovič in Hožičar. Po volitvah se je oglasil g. Avžičar, ki je govoril o bednostnem fondu. Nato je pozdravil zbor načelnik Združenja trgovcev g. Sosa, ki je obljubil, da bo podpiral težnje trgovskih sodručnikov.

— **Danes nam ZKD** predvaja zabaven film iz vojaškega življenja »Razumem, gospod narednik«. Ralph Artur Roberts in Ida Wüst sta v tem filmu taka, da človek ne pride iz smeha. Publika se grohče in zabava nad posrečenimi dvitipi R. A. Roberta. Predstave danes ob 11. Cene 2.50, 4.50, 6.50 Din.

— **Danes zadnjikrat** film »Bratje Fratellini« jutri velefilm »Milijonarjeva prijateljica« z božansko Joano Crawfordovo in Clarkom Gable. Ta film očeta biti za Ljubljano nekaj posebnega, že zaradi načina predvajanja in jako lepe napete vsebine.

— **Občni zbor Znanstvenega društva** za humanistične vede v Ljubljani bo v nedeljo 6. maja ob 11. v društvenih prostorih v Narodnem domu.

— **Tlakovanje Bleiweislove ceste** v sektorju od Erjavčeve do Gregorčičeve ulice se prične v ponedeljek 23. t. m. Občinstvo se opozarja, da bo ta del ceste, kjer se bodo izvrševala takovalna dela, za promet zaprt.

— **Akademski klub gradbenikov** vabi na predavanje univ. docenta inž. Fakina o novi grafikalni metodi računanja etažnih okvirnih konstrukcij. Predavanje bo v četrtki 26. t. m. ob 20. na tehnik, Aškerčeva ulica.

— **Kopališče na Ljubljani** je od danes naprej odprto, obenem tudi restavracija Colni na razpolago.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** Danes ob 10. dopoldne važna odobrova seja. jutri vaja mešanega zbora, v torku občni zbor Tajnik.

— **Javna produkcija gojenev** drži konservatorija se bo vršila v torku ob 18. v Filharmonični dvorani. Spored je naslednji: I. Sitt; Concertino v e-molu. II. St. Sever Marko (violina); klavir: Gallatia. 2. Händel; Sonata za Davido Čama Viktor (flavta); klavir: Gallatia. 3. Coralli; Folies d'Espagne za klavir. Menardi Pija (klavir). 4. Mo-

Jutri velefilm

MILIJONARJEVA PRIJATELJICA

zart: Arija Tamina iz opere »Carobna piščal, Rimski - Korzakov; Recitativ in priča Sadka iz opere Sadko, Burger Drago (petje), klavir: Mocha Božena. 5. Mozart: Sonata za klavir v es-duru, Seifert Herta (klavir). 6. A. Lajovic: Begunka pri zibelci. Pseem o tkalec. K. Baranovič: Oj rumeno ržo leljo (narodna). Gnuš Mira (petje), klavir: Gallatia. 7. Klengel: Concertino za čelo in klavir I. in II. st. Jeraj Karola (čelo), klavir: prof. Jeraj Karol. 8. Adam: Bravurne varijacije na Mezzartov tema s flavto in klavirjem. Delibes: Legenda iz opere Lakme. Oberwalder Marta (petje). Campa Viktor (flavta); klavir: Gallatia. Opozarjamo na to produkcijo Velop prost proti nakupu programa ki stane 2 Din ter se dobi v Matični knjižarni

TOM MIX v napetem filmu divjega zapada

Človek brez strahu

ZVOCNI KINO DVOR Tel. 27-30 Predstave ob 3, 5, 7, in 9. zvečer Vstopnina Din 4.50, 6.50

— **J. n. a. d. »Jadranc«**. Vsi tovariši pevcil naj se sigurno udeležijo prve pevske vaje, ki bo v ponedeljek 23. t. m. ob 18. v poveljničnici. Važno za ekskurzijo. — Priradilveni odev.

— **Klavirskemu kvartetu** je povečan komorni večer, ki se bo vršil v dvorani Kina Dvor v ponedeljek 23. t. m. ob 20. Klavirski kvartet se imenjuje komorna skupina, ki sestoji iz violine, viola, čela in klavirja. Redko imamo priliko čuti komorno glasbo v tej sestavi. V ponedeljek izvajajo gg. Trost Ivan, Šušteršič Vinko, Müller Gustav in Svetel Herbert tri klavirske kvartete skladateljev: Beethoven, Schumann in Suk. Vstopnice po običajnih cenah prodaja Matična knjižarnica.

Najugodnejše kupite ali naročite damske plašče in kostume v damski konfekciji

A. PAULIN, Ljubljana

KONGRESNI TRG 5

— **Društvo »Tabor«**. Danes ob 9. dopoldne bo v beli dvorani Uniona III. redni občni zbor, ki se ga udeležijo tudi predsednik Emigrantske zveze g. dr. Ivan Marija Čok. Priddite!

— **Preporočilce!** Danes, v nedeljo ob pol 10. dopoldne se bo vršil v društveni dvorani I. redni članski sestanek. Za vse člane je članski sestanek strogo obvezen. Vabljeni so tudi člani SOP.

— **Preporočilce!**. V ponedeljek ob četrti na 6. se bo vršil sestanek s predavanjem. Priddite vse le točno!

— **Rekvijem** za pokojnik skladateljem Hugolinom Sattnerjem bodo peli jutri 23. t. m. ob 7. zjutraj v cerkvi Marijinega ožnanenja.

— **Goda Viš - Gilnce** priredi danes promenačni koncert od 10. do 11. ure pred Solo na Gilnceh!

Danes zadnjikrat svetovno smani clowni

Bratje Fratellini

Predstave ob 3, 5, 7, 1/2 in 9 1/2 uri ELITNI KINO MATICA

— **Tramovje** je je podirio. Na 36 letno soprog bančnega sluga Justino Korošecvo, stanujočo v Gosposki ulici 6, se je včeraj zrušilo tramovje in jo podirio. Korošecva

SPORT

Kolo za podsavezne točke

Popoldne ob 15.30 bosta na igrišču Hermes odigrala Hermes in SSK Celje prvenstveno tekmo — V predtekmi ob 14. se bosta merila VSK Triglav in rezerva Ilirije

Da je današnja tekma med Hermesom in Celjem izredne važnosti za oba nasprotnika, dokazuje dejstvo, da vlada zanjo izredno zanimanje. Tako sta iz Celja javljene posebna avtobusa »navijačev«, ki bodo bodrili svoje moštvo. Celjani hočejo dokazati, da ne zaostajajo prav nič za ljubljanskimi moštv; deloma se jim je to posrečilo preteklo nedeljo proti Iliriji, ki so ji bili prav trd oreh. Tudi znanje Celjanov dovolj nazorno dokazuje, da se lahko pritejavo med najboljši enajstotice klubov, ki sodelujejo v podsavezni ligi.

stvo začel dokaj neerečno, boče s današnjim nastopom dokazati, da je bila indispozicija njegovega moštva samo trenutna ter je njegovo moštvo zopet v dobri kondiciji.

Danes bomo videli, ali je njihov sloves še vedno upravičen, naloga Hermežanov pa je, da ta sloves zopet potrdijo.

V predtekmi — ob 14. — nastopita V. S. K. Triglav in renomirano »Be« moštvo Ilirije, ki slovi sedaj kot eno najboljših moštev Ljubljane. Tekmi bosta ob vsakem vremenu.

Drugi dan mitinga na Primorju

Popoldne ob 15.30 se nadaljuje propagandni lahkotni miting na igrišču Primorja — Na startu bo vrsta odličnih atletov

Popoldne ob 15.30 na igrišču Primorja Drugi del mitinga Primorja bo danes popoldne s pričetkom ob 15.30. Na sporedu so discipline za juniorje in seniorje: tek 200 m, met ključva, troskok, met koplja, skok ob palici, tek 1500 m samo za juniorje in tek 1000 m samo za seniorje.

Tek 3000 m, ki bi se moral vršiti že večeraj, bo danes popoldne. Ob tej priliki bo Ivo Krevs poskusil naskok na državni rekord, ki ga z rezultatom 9:16 min. brani Haškovec Tučan.

Kakor v tek 100 m je tudi v tek 200 m močan favorit Kovačič. Za ostala mesta bo ogorčena borba med bratoma Cerarjema, Štokom, Ranterjem, Perparjem, Čebuljem itd.

Tek 1000 m bo združil na startu znane srednjepogoše Zorogo Aleksa, brata Srakarja, Csurodo itd. Če bo v tej disciplini na-

stopil Krevs, je seveda on najrežejši kandidat za zmago in istočasno za naslov novega državne rekorderja, ker se dosežaj rezultat v tej disciplini ni beležil kot državni rekord.

Troskok bo prizorišče borbe med vodilnimi skakači v naši državi Perparjem in Korčetom ter mlajšo generacijo, ki stalno napreduje, na čelu ji Oražem, Raič ml., Medica itd.

V metu koplja nastopi mlajša in napredujoča garda: Švigelj, Fakin itd., ki bo skušala ovirati pot do zmage Putinji. Putinja se je lani približal znakmi 50 m, zaradi česar pričakujemo, da nam bo že sedaj pokazal sad svojega zimskega dela.

Tudi v ostalih disciplinah bo borba za vrstni red izredno ostra, tako da bodo gledalci tudi danes prišli popolnoma na račun.

Otvoritvena cestna dirka

ZSK Hermes bo popoldne ob 15. z dirko na 50 km krožni progi otvoril kolesarsko sezono v Ljubljani

Kot otvoritev svojih kolesarskih dirk v letošnji sezoni, ki bodo glede na proslavo 15letnice kluba zelo pestre, priredi Hermes danes svojo prvo cestno dirko na krožni progi 50 km s startom in ciljem v Zg. Šiški pri restavraciji »Carman«.

Pričetek dirke bo točno ob 15.

Dirka bo jako zanimiva in napeta, ker

nudi gledalcem možnost, da vidijo dirkače šestkrat na vožnji pred dosego cilja.

Priглаšeni so vsi znani ljubljanski in izvenljubljanski dirkači, tako da bo borba skrajno ogorčena in do zadnjega negotova.

Občinstvo na startu in cilju ter ob progi se vpludno opozarja na red, da se tako prepreči nesreče vozačev, pa tudi gledalcev.

v fletu, spadajo med elito jugoslovenskih borilcev. Vabimo vse prijatelje sporta ter sekcije na to prireditve. Pričetek je ob 8.30. Vstopnine ni.

Iz LNP. Za danes določenega sportnega predavanja v Zagorju zaradi nenadnih zaprek ne bo. O prihodnjem terminu bodo klubi obveščeni.

Službene objave LHP. (Iz predsedstva.) Dovoljuje se odigranje prvenstvene tekme Ilirija: Korotan 22. t. m. ob 10.15 na igrišču Ilirije.

Službene objave OZDS. Za prijateljsko tekmo Eian: SK Karlovec danes v Novem mestu se delegira ss. inž. Medic. — Namesto zadržanega Cimpermana sodi prv. tekmo Svoboda: Zagorje v Zagorju danes ob 16. ss. Deržaj, prv. tekmo Jadran: Marj ob 10. na igr. Hermes pa namesto Deržaja ss. Betetto. — Prijateljsko tekmo Triglav: Ilirija komb. ob 14. na igr. Hermes sodi ss. Pevalček. Prv. tekmo v Ptuj ob 16. Ptuj: Svoboda sodi namesto zadržanega ss. Vesnaverja Jančič iz Maribora. — Predsednik.

Kotvraški podavez Ljubljana. (Službene iz seje u. o. 20. aprila.) Odobri se medklubska dirka ZSK Hermes dne 22. t. m. na krožni progi Zg. Šiška - Dravje za glavno skupino in ločeno za juniorje. Začetek ob 15. Šušbučiči odobrniki podsavza: Stanko. — Sodniški zbor: Batjcl, Plančar, Hvala, Medved, Vospemnik; namestnik Gregorc.

SK Ilirija (Hazenka sekcija). Danes ob 10.15 na našem igrišču prvenstvena tekma proti Korotanu. S kompletno opremo morajo biti ob 9.45 v garderobi naslednje igralce: Ivica, Ela, Joža, Darinka, Vida, Nika, Nada. Tekma je ob vsakem vremenu pripravite se tudi za dež. Takoj po tekmi je za vse ostale strogo obvezen trening. Eliza, Anđi Stefka, Boža, Marta, Delakorda sigurno! Po treningu se bo na novo razdelila klubova oprema, zato naj prinese vsaka članica vso klubovo opremo s seboj. V ponedeljek ob 18. važna seja sek. načelstva v klubovi sobi kavarne Evropa.

SK Svoboda, Ljubljana. Danes ob 16. morajo biti na igrišču Ilirije naslednji igralci za prv. tekmo s Slogo: Zupet, Vlki, Vinšek I., Smit, Zemljak, Povh, Babnik, Samar, Petrič, Vinšek II., Jakše, Teug, Ribič, Reditelj: Turšič, Dougan, Drapek, strenski sodnik Škrjanc. Gospodar preskrbi opremo.

SK Mars. Danes ob pol 10. morajo biti na igrišču Hermes naslednji: Ivo, Dolnar, Ban, Wolfart, Zavri, Ših, Vrhovec, Krašovec, Ažo, Burger, Bobi, rez. Zigon, Zupančič, Jenko; reditelj, Drobež I. Trček II, Vrhovec II; stranski sodnik Lj. Strah.

SK Istra - Ježica. Danes dopoldne igra juniorji proti komb. rezervi Korotana na igrišču Korotana v postavi: Bosko, Kovačič, Dežan II, Oblak, Kobolj, Mrak, Plavc, Stefančič (Rus), Štuehec, Derganc, Kitek; rez. Novak. Najkasneje do pol 9. na Rakovniku! Popoldne igra rezerva proti rezervi Mladike v postavi: Tomc, Boltavzar, Slavko, France, Josip, Slovič, VIII, Gorinšek, Mirko, Lojze Der. France. Zbirališče ob 15. v Mladinskem domu na Kodljevem. Točno in polnoštevilno! Opromo preskrbi gospodar.

Olimpijski sport je novo sportno glasilo, ki ga je prišel te dni izdati JLAS v Zagrebu (Draškovičeva 23). Stane polletno 20. letno pa 36 Din. Posamezne številke po 4 Din se dobe v Ljubljani v trafikih Doler na Tyrševi cesti in v vseh treh sportnih trgovinah (Alpina, Kolb & Predalič, Gorec). I. številka, ki je pravkar izšla, vsebuje prav zanimive članke vidnih sportnih delavcev in je tudi po zunanji obliki prav okusna. Sportniki, posebno prijatelji najlepšega sporta — lahke atletike — kupujte in čitajte »Olimpijski sport«!

Ilirija: Korotan
Dopoldne ob 10.15 na igrišču Ilirije
Danes se nadaljuje hazenski prvenstveni spored. Na igrišču Ilirije nastopi ob 10.15 simpatična družina kranjskega Korotana proti podsavznemu prvaku Iliriji. Korotanove družine nismo videli že od jeseni. Takrat je v borbi z najmlajšimi Ilirijankami napravila zelo ugoden vtis. Preko zime je družina znatno napredovala, tako da bo nudila Iliriji sigurno močan odpor. Upamo, da sas bodo Kranjčanke ugodno izenačile, kakor so nas preteklo nedeljo jeseničanke. V predgri nastopijo najmlajši ilirijanski nogometaši proti tukašnji Slaviji. Tekma bo ob vsakem vremenu in brez vstopnine.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje seje p. o. dne 18. IV. t. l.)

Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa (po § 18. uputstva) za Primorje: Janežič Josip, za Panonijo, Murska Sobotna: Lazič Franc, Likovec Ivan; za Muro, Murska Sobotna: Kresnik Anton; za Gradjski SK Čakovec: Krčmar Stjepan. — S pravom nastopa dne 28. aprila t. l. za Svobodo, Zagorje: Petelin Drago; za Krški SK: Lazarić Franc, Cimperman Janez; za Maribor: Seusek Herman; za Dravo, Ptuj: Kokolj Drago; za Zalog: Cerar Ivan; za Mars: Sternad Franc; za Slovana: Rozman Mirko, Stojanović Borisav; za Bratstvo: Kučina Franc, Zupan Jože, Erzar Albin, Zupan Janko; za Svobodo, Vič: Teule Edmund.

S pravom nastopa dne 28. aprila t. l. za mednarodne, dne 18. julija t. l. za prijateljske in dne 18. oktobra t. l. za prvenstvene tekme se verificirajo za Mars: Zupančič Anton; za Dravo, Ptuj: Spat Avgust.

Verificirajo se igralci Slavije, Ljubljana s pridržkom končne odločitve redne glavne skupšćine JNS in sicer s pravom takojšnjega nastopa: Baumgartner Bogomir, Smolnik Maks, Škapin Leo, Kerzan Herbert, Škeri Josip; s pravom nastopa 14. junija t. l. za prijateljske in dne 14. septembra t. l. za prvenstvene tekme: Glušič Kamilo.

Vzame se na znanje izjava igralca Verzele Franca, da preklicuje prijavo za Zeleničar in ostane še nadalje član Rapida, kakor tudi izjave igralca Varga Mirka, da preklicuje prijavo za Panonijo, in ostane še nadalje član Mure.

Kazenskemu odboru se predajo igralci: Unterreiter Josip (Ilirija) na podlagi prijave O. O. Maribor z dne 9. aprila. Jordan Vinko (Amater) in Abram Jože (Retje) zaradi prestopka na prvenstveni tekmi Amater:Retje 8. aprila v Trbovljah. — Konrad Fric, Seničar Josjo (oba Zeleničar) in Bračko Alojz, Filipce Franc, Kolar Fr., Drevenšek Viljem (vsi Svoboda, Maribor) zaradi prestopkov na prijateljski tekmi Svoboda II.: Zeleničar II. 1. aprila v Mariboru.

Vzamejo se na znanje dopisi: Jugoslavija od 11. IV., Reka od 13. IV., Sloga, Loke, brez datuma, Panonija od 11. IV., Enakost od 11. IV., SZNS Ljubljana od 12. IV., JNS br. K. 409 od 11. IV., CSK Čakovec, br. 95 od 10. IV., in br. 117 od 17. IV., Jugoslavija od 16. IV., nadalje poročila službojočih odbornikov s prvenstvenih tekem 15. IV.: Novak, Kramberger, prof. Jelčić, Knez. Pozivajo se: Galon, Dr. Dougan in Kosirnik, da pošljejo svoja poročila o odigranih tekmah v roku 3 dni.

Interni sabjaški turnir članov sabjaške sekcije Ilirije bo v nedeljo dopoldne v teledavnici ženskega učiteljskega na Resljevi cesti. Tekmovalo se bo za prvenstvo kluba, ta turnir pa bo obenem priprava naših borilcev za letošnje prvenstvo Jugoslavije v Vel. Bečkereku Borilci Ilirije, ki so si že na lanskem tekmovanju osvojili dansko državno prvenstvo ter prvenstvo seniorjev

GOSPODARSTVO

Jugoslavija v luči mednarodne statistike

(Glej »Jutro« od 31. marca in 8. aprila t. l.)

VI
Konsum kave in kakava
Za blagostanje prebivalstva v posameznih državah je do gotove mere značilen konsum nekaterih živil odnosno predmetov za uživanje, zlasti onih, ki za življenje niso neobhodno potrebni in kjer dviganje ali padanje blagostanja precej vpliva na konsum. Med take predmete za uživanje lahko pršteavamo med drugim kavo. Seveda pa povprečni letni konsum kave na prebivalca v gotovih primerih ne kaže prave slike blagostanja, zlasti tam, kjer konsum kave nadomeščajo drugi predmeti za uživanje, kakor so čaj in kakav. Tako je na primer v Angliji konsum kave razmeroma zelo majhen, zato pa je tem večji konsum čaja in kakava. V naši državi je zlasti tudi na jugu konsum kave zelo udomečen, vendar je Jugoslavija tudi glede povprečnega letnega konsum kave na prebivalca med državami z najmanjšo kvoto. Po podatkih Mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu je znašal konsum kave, preračunan povprečno na prebivalca, v letu 1931. v kilogramih:

Država	povprečni konsum prebivalca
Švedska	8.6
Danska	8.5
Belgija	6.9
Norveška	6.5
Nizozemska	5.1
Francija	4.6
Finska	3.8
Švica	3.7
Nemčija	2.4
Avstrija	1.5
Italija	1.1
Grčija	1.1
Češkoslovaška	1.0
Španija	1.0
Portugalija	0.7
Jugoslavija	0.6
Anglija	0.4
Madžarska	0.4
Poljska	0.3
Rumunija	0.2
Bolgarija	0.1
Rusija (evropska)	0.01

Kakor smo že omenili, je konsum kave v Angliji zelo slab in celo manjši nego v naši državi. Zal nam niso na razpolago številke o konsumu čaja, ki je baš v Angliji zelo velik. Prav tako pa je v Angliji velik konsum kakava, ki znaša trikrat toliko kakor konsum kave. Na prebivalca pride povprečno v letu 1.3 kg. Glede konsum kakava pa je naša država poleg Rusije menda na zadnjem mestu. Dočim znaša letni konsum kakava povprečno na prebivalca v Nizozemski 7 kg, v Švici 2.5 kg, v Angliji, Nemčiji in Belgiji po 1.3 kg, v Norveški 1.1 kg, v Franciji, Dansk in Avstriji po 1 kg, v švedski 0.8 kg, v Češkoslovaški 0.5 kg, v Španiji 0.4, v Madžarski 0.3, v Poljski in Italiji 0.2, v Rumuniji 0.1, znaša v Jugoslaviji ta konsum (če vzamemo za podlago uvoz kakava in okolišade) le 0.05 kg in v Rusiji 0.04 kg.

VII
Konsum sladkorja
Še bolj značilen, kakor konsum kave je kot merilo spošnega blagostanja konsum sladkorja. V tem pogledu naša država hudo zaostaja za vsemi evropskimi državami. Po podatkih znanega statistika za produkcijo in konsum sladkorja Lichte, ki se nanaša na najnovjšo dobo (1933-34) znaša povprečni letni konsum sladkorja na prebivalca v posameznih državah, kakor sledi:

Država	povprečni letni konsum na prebivalca v kg
Anglija	47.5
Švedska	42.3
Nizozemska	37.4
Avstrija	28.9
Belgija	26.9
Francija	26.7
Češkoslovaška	24.8
Nemčija	21.6
Španija	12.0
Madžarska	9.9
Poljska	9.3
Italija	7.7
Jugoslavija	3.7

Podatke za Jugoslavijo, ki jih Lichteova statistika ne vsebuje, smo izračunali na podlagi dobljenih informacij, po katerih

se sedaj ceni pri nas letni konsum sladkorja na 5.900 vagonov. Ta izredno nizek konsum sladkorja je deloma v zvezi s stroškom pretežnega dela našega naroda, deloma pa posledica izredno visoke trošarine, ki je pred leti znašala še 5 Din na kilogram, sedaj pa znaša 7.50 Din na kg kristalnega sladkorja in 8.05 Din na kg sladkorja v kockah. V Evropi ima še večjo trošarino na sladkor edino Italija, kjer znaša trošarina okrog 15 Din na kg. Navzlic tako ogromni trošarini pa je konsum sladkorja v Italiji še enkrat večji, nego je pri nas. V vseh ostalih državah je trošarinska obremenitev sladkorja neprimerno manjša in se le v treh državah giblje med 4 do 6 Din, v drugih državah pa znaša 1.50 do 2.50 Din na kg. Razmeroma nizko trošarino ima tudi Avstrija, zato pa se tam tudi konsum sladkorja približuje že količini 30 kg na leto na prebivalca. Tudi v Angliji, kjer znaša povprečni konsum 47 kg na prebivalca, je trošarina zelo nizka. V Švici in Norveški pa sladkorja sploh

ne obravnjujejo s trošarino. Pred leti, ko je bila kupna moč prebivalstva v naši državi še večja in ko je bila še precej manjša trošarina, je znašal naš letni konsum sladkorja okrog 9500 vagonov, letni povprečni konsum na prebivalca pa 6.8 kg Seveda pa je bila tudi takrat naša potrošnja sladkorja v primeri z drugimi državami zelo nizka. V dravski banovini, kjer je narod od nekdanj navajen konsumirati v večji meri sladkor, je potrošnja sladkorja leta 1930-31. dosegla 1200 vagonov in je znašal torej povprečni letni konsum na prebivalca približno 10 kilogramov. Zadnje leta pa je tudi konsum sladkorja v dravski banovini silno nazadov in še nadalje popušča, tako, da se giblje sedaj na bazi 700 vagonov letno, t. j. 5.8 kg na prebivalca.

V drugih državah konsum sladkorja zaradi gospodarske krize zadnja leta ni v taki meri nazadovljal kakor pri nas. Po Lichteovi statistiki znaša padec konsum od leta 1931-32 na 1933-34 (to je v zadnjih dveh letih) povprečno v Evropi le nekaj odstotkov. Jasno je, da bi pri nas primerno znižanje trošarine in cene sladkorja lahko povzročilo zopetni dvig konsumna, in se pri tem navzlic manjši trošarinski stopnji finančni efekt trošarine ne bi bistveno zmanjšal.

Poostrena deflacijska politika v Italiji

Popušćanje italijanske lire na svetovnih deviznih trziščih, ki se je pretekli teden nadaljevalo, je pozornost evropskih gospodarskih krogov obrnilo na gospodarske težkocje, ki jih Italija trenutno preživlja in boče odstraniti s poostreno deflacijsko politiko. V petek 20. t. m. je deviza Milan v Curihu popustila na 26.18, kar pomeni, da je trenutno lira za 4 odstotke pod zlato pariteto (curiška pariteta znaša namreč za devizo Milan 27.277).

Predvsem povzročila skrbi merodajnim krogom v Italiji razvoj italijanske zunanje trgovine. Kakor smo že pred dnevi poročali, se je v prvem letošnjem četrtletju v primeri z lanskim prvim četrtletjem italijanski izvoz skrčil od 1490 na 1273 milijonov lir; istočasno pa se je uvoz dvignil od 2925 na 2909 milijonov lir. Lani je znašala v prvem četrtletju pasivnost italijanske trgovinske bilance 435 milijonov, letos pa 723 milijonov. V prvem letošnjem četrtletju je pasivnost italijanske trgovinske bilance dosegla že polovico pasivnosti za vse lansko leto. Italijanski izvoz predvsem otežkocajo francoski kontingenti, kar je imelo za posledico, da je italijanska trgovinska bilanca s Francijo letos postala pasivna, dočim je bila lani še aktivna. Občutnejše je nazadovljal tudi izvoz v Rusijo. Med redkimi državami, kamor je Italiji uspelo povečati svoj izvoz je tudi Jugoslavija, kajti italijanski izvoz v Jugoslavijo je lani znašal 124 milijonov lir nasproti 111 milijonov v letu 1932, istočasno pa se je italijanski uvoz iz Jugoslavije skrčil od 241 na 189 milijonov lir. Pasivnost italijanske trgovinske bilance z Jugoslavijo se je skrčila od 371 milijonov lir v l. 1931. odnosno 130 milijonov lir v letu 1932. na komaj 65 milijonov lir v lanskem letu.

Omejitev uvoza postaja za italijansko gospodarstvo vedno težavnejša, zlasti ker mora oživitveni konjunktura, ki ga hoče doseči italijanska vlada, izzvati povečanje uvoza, zlasti uvoza sirovin in polfabrikatov, ki tvorijo 64 odst. vsega italijanskega uvoza. Italija je že doslej skušala zboljšati svojo konkurenčno zmožnost na svetovnem trgu s tem, da je v velikem stilu izvedla akcijo za znižanje splošnega nivoja cen, kar je zaenkrat zadostovalo za ohranitev primerne ravnotežja med uvozom in izvozom. Zadnja leta se je pasivnost italijanske trgovinske bilance, ki se krije predvsem iz dohodkov tujskega prometa in denarnih pošilk emigrantov, držala prilično na nespremenjeni višini.

Trenotno pripravila italijanska vlada novo odločno akcijo v smeri znižanja cen in življenjskih stroškov. Pred dnevi je izvedla ponovno občutno znižanje uradnih plač. To znižanje se giblje po višini prejemkov med 6 in 12 odst., pri ministrskih plačah pa znaša celo 20 odst. Poleg tega je bila te dni izvedena redukcija rodbinskih in draginskih doklad. Ta redukcija znaša v velenstvih preko 500.000 prebivalcev 10 odst., potem se pa dviga, tako da doseže odbitek

v občinah izpod 20.000 prebivalcev 50 odstotkov. V cilju nadaljnje zniževanja nivoja cen so bile s takojšnjo veljavnostjo znižane tudi najemnine, in sicer pri stanovanjih za 12 odst., pri trgovskih lokalih pa za 15 odst. V zvezi s to akcijo se ima izvesti tudi znižanje obresti za hipotekarna posojila, tako da bi bili hišni lastniki vsaj deloma odkodovani za izvedeno redukcijo najemnin. Poleg tega napovedujejo v Italiji sedaj nekateri omejitve uvoza, in sicer predvsem za baker, oljna semena, volno in kavo.

Gospodarske vesti

— Takšne ugodnosti zdruag. Od Zveze slovenskih zdruag smo prejeli: Zadnje spremembe nekaterih taksa, osobito takse na račune, so dale mnogim zdruagom in zdruagarjem povod, da vprašujejo, če takšne ugodnosti še veljajo. Zato sporocamo tudi v dnevnem časopisu našim zdruagom in zdruagarjem, da je doslej ukinjena z veljavnostjo 30. aprila sama ugodnost po tar. post. I. takse tarife (5 dinarska taksa za vlogo, prošnje in dopise, ki se nanašajo na razna oblastva), dočim vse ostale ugodnosti še veljajo. Katero so te ugodnosti, to smo zadnjikat natančno pojasnili v »Združnem vestniku št. 1. iz l. 1931. in deloma tudi v nekaterih poznejših številkah. Kakor je iz dotične, tam objavljene naredbe finančnega ministrstva razvidno, so ugodnostne zdruage oproščene tudi takse za račune, note, poštice, priznanice, članske knjižice itd., ki jih dajejo zdruage ali zveze članom o prodanem in kupljenem blagu, o vplačanih in izplačanih delcih in o plačnem dolgu in obrestih. Ugodnostnim zdruagom torej ni treba uporabljati monopolskih (oziroma takstranih) obrazcev za račune, v kolikor jih izstavlja svojim članom.

— Konkurs je razglašen o imovini zapušćine po pok. Leonu Hamannu, lastniku tvrdke C. I. Hamann, perilo in ostno blago v Ljubljani (upravnik mase Leon Ozmič, ravnatelj Društva ind. in veletrgovcev v Ljubljani; prvi zbor upnikov 3. maja ob pol 10., prijavni rok do 1. junija, ugotovljeni narok 8. junija).

Devise.
Curih. Paris 20.38, London 15.8150, New-york 305.8750, Bruselj 72.1250, Milan 26.26, Madrid 42.2250, Amsterdam 209.05, Berlin 121.15, Duna 56.90, Stockholm 81.55, Oslo 79.40, Kobenhavn 70.60, Praha 12.84, Varšava 58.3250, Bukarešta 3.05.

ZITO
+ Chicago, 21. aprila. Zadržni točaj: Pšenica: za maj 76, za julij 76.875, za september 77.25; koruza: za maj 44.50, za julij 47.125.
+ Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Tendena in cene nespremenjene. Promet je bil slab.

TRINAKA F. Batjcl, Ljubljana, karikovana Najnižje cene! cesta 4 Ceniki franko.

REDKA PRILIKA

AVTO!

Napróda j e prvovrsten sportni voz Touring Lincoln, 8-cilinderski za 7 oseb, skoro nov, v brezhibnem stanju. Vprašati pri lastniku Otonu Stern-u, Vlačka ulica 27, Zagreb. 3819

ZEMALJSKOM SAVEZU ZADRUGA ZA POLJOPRIVR. KREDIT U BEOGRADU

potreban je

prvoklasan revizor

Uslovi: jugoslovensko državljanstvo, najmanje srednješkolska ili njoj ravna stručna školska sprema, deseto-godišnja praksa u zadrugarstvu. Plata po budgetu do 3.000 Din mesečno prema kvalifikacijama. — Ponude se primaju do 30. aprila u kancelariji Saveza — Beograd Garašininova ulica 4. 3932

Solčne pege

rujava lise na obrazu in na telesu izginejo naglo s pomočjo »Pegnetca«. Samo iz svetovno znane znamenite specialne kreme zametli popolek uspeh tudi oddi, kjer je vse drugo odpovedalo. Lonček Din 50.—, Bradavice, madeže ted. odpravite v 3-5 dneh z »Pegnetcem« brez rezanja tako, da pomeže niti sami ne veste, kje je prejel bila lisa. Garancija Din 60.—. Originalne Schröder-Schenke razpustljive »OMNIA« odobetek iz Zagreb, Draškovičeva 27. Pošljite pri plačilu v naprej Din 6.— po povračilo Din 18.—. 3922

TUJSKO - PROMETNO DRUŠTVO V KRANJSKI GORI

razpisuje

oddao restavracije

v kopališču »JASNA« ob Pišencu pri Kranjski gori v najem.

Pogoji kakor tudi vsa pojasnila se dobe vsak dan v društveni pisarni. Pismene ponudbe v zaprtih suvertnih naj se vložijo najkasneje do nedelje, dne 6. maja 1934. 3928

Hugolin Sattner

v visoki starosti 83 let. Pogreb bo danes ob 16. uri. Velikega umetnika ohranimo pevci v častnem spominu. Moste pri Ljubljani, dne 22. aprila 1934.

Odbor.

R. L.

Krinka proti krinki

Roman

Toda glas se je grohotal iz vseh štirih kotov hkratu. O, peklenski pes... Morilec...
 Divjali smo na okoli, glas je tekel pred nami.
 Okrutna megla se je jela trgati. Tu pa tam so stopali predmeti iz nje.
 Spotaknil sem se... padel naprej... zgrabil na tleh nekoga za grlo. Ni se branil. Njegov vrat je bil hladen in tih, kakor vrat mrliča. Iz megle in groze je zrasel krčevito spačen obraz, ki ga je oblivala kri. Bil je kapitan.
 Odskočil sem. A spet sem z grozo zaprl oči. Pogledal sem bil v drugi obraz, ki ga je bila menda takisto zaznamovala smrt. Kakor izpod kopren, ki so jih vlekle nevidne roke, se je počasi prikazoval iz megla. Bil je sirov, trd obraz, a brezmejen strah ga je bil izmalil v spako groze. Na pol odprta usta so bila polna krvi. V zverženih črtah sem spoznal krmarja.
 Strel me je vrgel kvišku.
 Videl sem Younga, kako je zraven mene rasel iz belih dimnih krp. V slepi besnosti je bil ustrelil tja, od koder se je razlegal porogljiv smeh. Njegov obraz je bil raztrgan od sovraštva in gneva. Megla je zdaj hitro padala. Zgostila se je ob tleh in skrila strašne privide.
 Železna omara, pisalna miza, stoli, Young, vsi predmeti so zdaj rasli iz nje kakor iz plamnečega priloža morskih valov.
 A kje je bil on?... On, satan, peklenski pes, morilec? Grohot je bil utihnil. Samo najino hropeče dihanje se je še oglašalo v tisi. Kje je bil?
 Med vrati sem zagledal senco. Začul sem nekakšen rezget.

84

Zraven mene je nekdo besno zarjovel. Planil som naprej kakor obstreljena zver. Že sem bil skoraj pri vratih...
 Tedaj je skozi rezo vrat mahoma planila pest in me udarila v želodec. Sklopnil sem kakor žepni nož. Spet sem padel. A ne vznak. Vrgel sem se naprej. Razkrečil sem prste, da bi ga zgrabil...
 Tedaj je brcnil z nogo. Lakast čevljev me je s peto usekal v čelo. Skozi iskre, ki so se mi zavrtinčile v očeh, sem videl, da je imel čevljev luknjico, ne večjo od penija. Svilen podloga se je belo svetila skozi njo.
 Nato so se vrata tik pred menoj zaloputnile. Še tisti mah se je Young zapodil vanje. Vrata so bila zaklenjena. Zabobnelo je, in Young je odletel nazaj.
 »Vraga, kako je mogel lopov utiti? Vrata so bila zaklenjena?« je zasigal Young.
 »Ne, zdaj so zaklenjena. In zaklenli jih je tisti, ki nosi čevlje, v katerih je luknja. Luknja, ne večja od penija...«
 »Prekleti čevlji...« je zastokal Young in spet zaman butnil v zaklenjena vrata.
 Kdor se z vragom bode
 Slabost in bolečina sta mi trgali drobovje. Opetekel sem se proti vratom. Tik zraven preklinjajočega Younga sem se z drgetajočim telesom zaletel v les. Združil sem svoje moči z Youngovimi. Zaman.
 »Trebaj jih je odpreti, preden vlomijo vrata, ki vodijo iz zemljevidnice na palubo...« je Young malone zaihtel.
 Vse zaman. Vrata so bila kakor iz železa.
 »Ovna morava najti... ovna...« sem kriknil in planil nazaj. Pogled mi je zblodil po prostoru. Pograbil sem pručico pod oknom. Ko sem udaril z njo v vrata, se je razletela kakor steklo. Trščice so mi ranile obraz.
 »Razstrelite ključavnico, Young... Razstrelite jo...«
 Pok je udaril v prostor. V ključavnici je bila luknja... Okrogla

luknjica... to je bilo vse... Vrata so ostala zaprta. Ključavnica je bila nepoškodovana...
 »Železen predal iz zakladne omare... namestu ovna...« Young je izdrl predal. Bil je iz težkega železa. Young ga je malomarno obrnil... Biseri so se zatrkjali po mizi... prstani so se usuli po tleh... pokrovec zlate ure se je zdrobil...
 »Čprav!... Dober je... za ovna...« je zatulil Young. Oba sva zgrabila za železo. Zagnala sva se naprej... v vrata... Les je zahreščal... ključavnica je zavreščala... odbito železo naju je usekalo v prsi...
 »Zmaga... zmaga!... Vrata popušča...« Spet in spet sva se zaganjala z železnim predalom. Spet in spet je les pokal in se drobil. Spet in spet naju je grizlo železo v prsi.
 Ničesar nisva čutila... samo nekaj... Naprej... naprej...
 Tedaj sva začula v zemljevidnici zamolkli padec. Padec, kakor da bi velikani telebnili po tleh. Kaj je bilo to?
 Skrivnostna sila naju je vnovič zalučila v vrata kakor dve težki skali. Ključavnica je zagnala svoj zadnji prestrašeni krik. Glasno, ječeče... A vrata so bila odprta.
 Z Youngom sva oba hkrati planila čez prag.
 V zemljevidnici sva našla strašno razdejano, kakor da bi bil divjal po njej blazen velikan. Stoli so prevrnjeni ležali okoli kamina. Tla so bila pokrita z raztrganimi deli zemljevidov in knjig.
 Val kričevič luči nam je zasleplil oči. Svetilka pod stropom je bila utrnjena, a zato je bil žaromet svetilke na pisalni mizi obrnjen naravnost proti nama. Njegova svetloba naju je klala v oči in nama je za nekaj trenutkov zmedla čute.
 Vrata, skozi katera sva bila planila v sobo, so ležala v stožcu bleščeče svetlobe, ostala polovica sobe s kaminom vred je pa izginjala v popolni senci.
 Stala sva kakor na osvetljenem odru in strmela v temni prostor za gledalce.
 Oba sva bila zmedena in prestrašena...

PERJE

Kokoške, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čiščeno in čobano.
 Vzorec se pošilja brezplačno in franko.
 Dobavljiva se v vsaki množini
E. Vajda, Čakovec
 Telefon števil. 59, 60, 3, 4.
 CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

Sprejmemo prvovrstnega mednarodnega špedicijskega strokovnjaka (uradnika) za železniški in paroplovniški promet. Mora biti samostojen in da je bil dokazljivo dalje časa zaposlen v stroki mednarodnega odpremištva. Pismene ponudbe s curriculum vitae z navedbo referenc in fotografijo na Publicitas, Zagreb, Illica 9, pod št. 37.258. 3909

ZA ZDRAVLJENJE
VSEH VRST RAN

hrast, lišajev, turov in ostalih kožnih bolezni
 ter kot prvo pomoč pri vseh nesrečah, poškodbah in opeklinah mnogih zdravniški pripravljajo
»FITONIN«
 »Fitonine prepreči infekcije, ustavi krvavitve, ne dovolj rani, da se umeni in jo maglo zacepi. Steklenica stane 20 Din v lekarnah. Po pošti po povzetju 50 Din 2 steklenici. Pošiljnice št. 14 pošilje brezplačno »Fitonin« družba s o. z., Zagreb 1-78.
 — Registrirano pod št. br. 1281 — od 28. julija 1933.

»MAŠA«
 vrtni solnčni vrtni garniture polepšajo vaš dom.
Šotori, spalne vreče, poljske postelje in nahrbtniki so veseli za vsakega hribovlazca. Cene, kakovosti so brez konkurence!
 Jugoslovenska tekstilna industrija d.d.
 Naslov za pisma in brzojave: JUGOTEKSTIL, OSIJEK.

RADIO-AKTIVNO TERMALNO KOPALIŠČE OGLJIKOVE KISLINE
RIMSKE-TOPLICE Dravška banovina
 Sezona od 1. maja do 15. oktobra.
 Indikacije: revmatizem, ischias, ženske bolezni, pomanjkanje teka, neravnost, arteriosklerozna itd.
 PAUSALNA KURA v pred- in posezoni za vsake 10 dni 600 Din, v glavni sezoni 800 Din.
 Zahtevajte brezplačni prospekt od potniških uradov ali od kopališčne uprave Rimskih Toplic. 91

SPOLNE + BOLEZNI
SIFILIS, KAPAVICO, BELI TOK
 zamorete izliciti brez strupenih injekcij (vbrizgavanj), brez živga srebra in salvarzana, tisoči žen in moških se imajo zahvaliti za svoje ozdravljenje (trajno) na prirodni način preparatu
»EROS — G. 5« BREZ OVIRE V IZVRŠEVANJU POKLICIA
 Slajna priznanja; tisoči zahvalnic. »Vigil-table deluje zanesljivo in zelo naglo. Učinek je v istini presenetljiv. Prof. Herry se je izjavil o njem, da »delja pravo čudo«. Uporaba je za zdravljenje neškodljiva. Cena Din 120.— za posebno močne in zastarele slučaje Din 200.— Uspeh zanesljiv. V nasprotnem slučaju vrnemo denar. Razpoštila diskretno samo Havelkova Laboratorij, Praha 65—Nusle Božetčeva ul. 101 L. ČSR.

OBLASTVENO DOVOLJENA
STROJNOTEHNIČNA PISARNA
ING. BORŠTNAR, Ljubljana, Zg. šiška 210
 prevzema opremo turbinskih, mlinskih, žaglinih, sušilnih, transportnih in sličnih naprav po predloženih načrtih, vodi instalacije ter montaže, posreduje pri kupoprodaji strojev in tehničnih potrebščin ter vrši slične strojnotehnične posle po konkurenčnih cenah.

KONJSKA STRUNA „ŽIMA“
 (Rosshaar)
 Žimo za žimnice (madrace) najboljšje kvalitete, vsake vrste in v vsaki množini dobite vedno pri trvdki
FRANC JEŠE, tovarna žime, Stražišče pri Kranju.
 Vzorec franko! Ustanovljeno 1768. Cene nizke!

RAZUMEN TRGOVEC NE UGIBA
 kje bo oglaševal, ker ve, da ima le dnevnik z vedno pozitivnim malim oglasnikom maso kupnomočnih čitateljev.

St. 1114/34. 3925
Razpis o pismeni licitaciji.
 Mestna občina Kranj razpisuje javno pismeno dražbo za oddajo zgradbe javnega letnega kopališča v Kranju.
 Pismene, pravilno kolkovane in opremljene ponudbe s potrdilom, da je oferent upravičen vršiti take zgradbe in da ni v zaostanku s plačilom davkov, je vložiti v skrajšanem roku do 2. maja 1934. do 11. ure pri mestni občini Kranj.
 Načrti, proračun in dražbeni pogoji so na vpogled pri mestni občini, kjer je dobiti tudi načrte v prepisu za 100 Din.
Uprava mestne občine Kranj,
 dne 17. aprila 1934.
 Predsednik: C. PIRC, I. r.

Odprli smo

posebno prodajalno za

auto gume

Med mestom in deželo posreduje najuspešneje Jutrov mali oglašnik
 Oglas v Jutru je sredstvo, ki pomaga v vseh poslovnih težavah!

Naš zakon: Dobra in močna kvaliteta gume — za nizko ceno.

Naše geslo: Za manj denarja več kilometrov.

Naša dolžnost: Sigurnost na vsakem terenu s Pneu Bat'a.

Naša želja: Na tisoče kilometrov v veselem razpoloženju s Pneu Bat'a.

Dridite v naše prodajalne. Prepričajte se.

LJUBLJANA
Miklošičeva 40

ZAGREB
Gunduličeva 11
BEOGRAD
Dečanska 17

Pneu Bat'a